

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

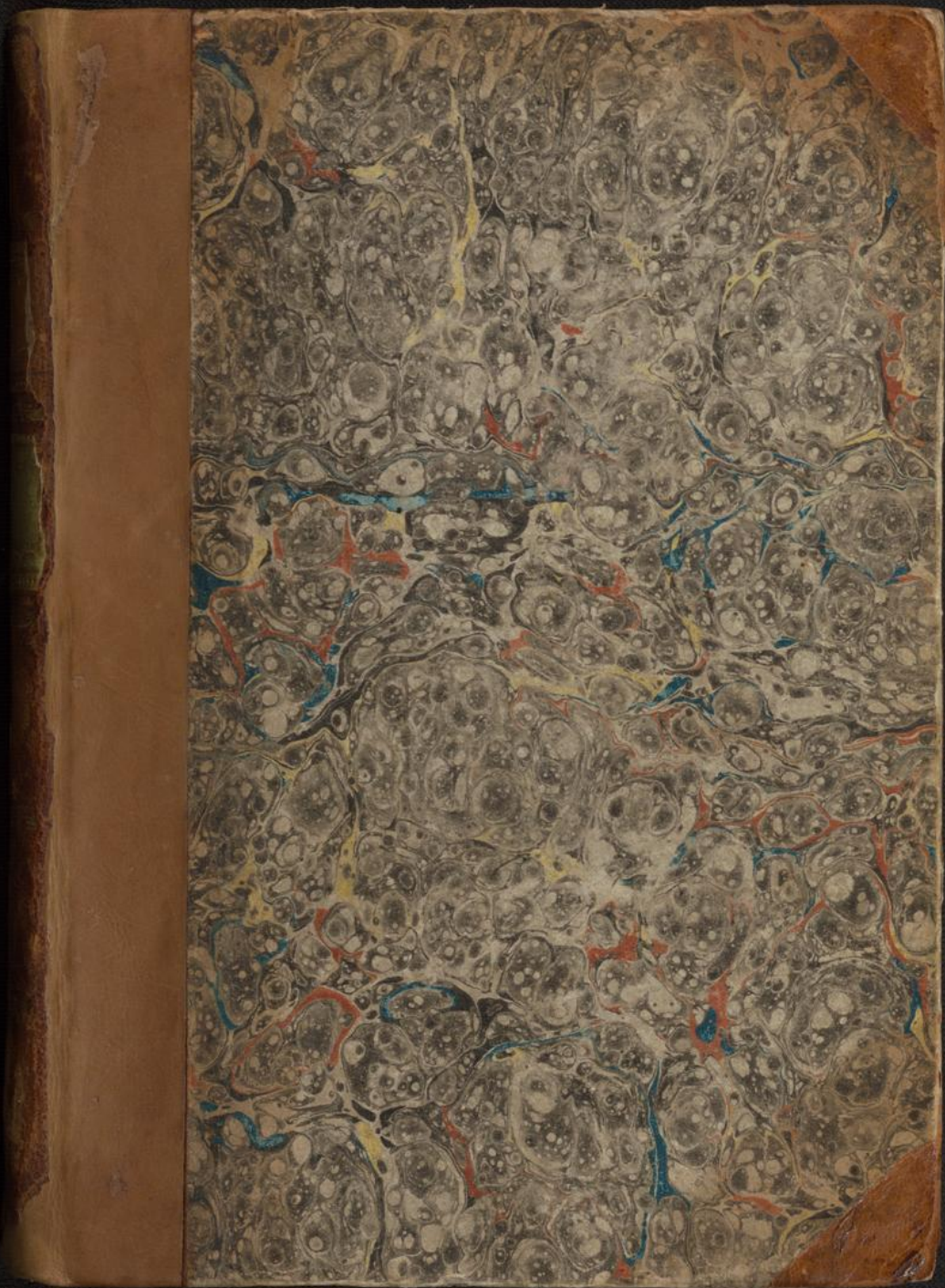
Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Secreta mulierum et virorum (cum commento)

Albertus <Magnus, Heiliger>

[Straßburg], [um 1483]

[urn:nbn:de:bsz:31-290122](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-290122)

K. 30

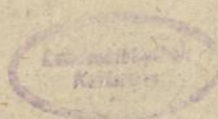
4° (51)

42 A 1932, 13

RH

ME

AN 789

AN 790

AN 791

AN 792

AN 793

AN 794

AN 795

[Miscellanea. Vol. 13]

- 1) Albertus Magnus, de secretis mulierum. ^{St.}
(Hain 138) [Hain 1483]
- 2) Onofrius Crutius, de gestis Alexandri. Paris 1508.
- 3) H. H. Gebauer, sermo ad iuvenes. St. 1574.
- 4) Philippus Beroaldus, septem sapientes. 1509.
- 5) Henningus Caldricius, Dialogus. 1578.
- 6) Crocius Calentinus, de bello Romano. 1511.
- 7) Fac. Mennel, Rethorica. Freiburg 1492.
(Hain 11074)
- 8) B. gnarinius, de ordine docendi. Hst. 1489.
- 9) Seb. Brant, In laude Mariae carmina.
- 10) Eneas Silvius, de doctrina amantibus. Hst. 1480.
- 11) Fac. Locher, Carmen de diluvio Noe.
- 12) Fac. Locher, Epithoma. Freiburg 1496.

H. x 558

G. W. 727

Strossburg, H. Knoblichner
[Juni 1983]

Philosophus p^rimum
princeps q^uto ethi
cor. scribit. Ho est
optimu eor. q^u sunt
in mudo Et mudus
sumit^r h^u p oib⁹ co.
tētis i spera actius
rum z passiuor. sez
p elemtis et elemē
tatis. Isto p^rsupposi
to pba^r p^ro s.c. Il
lud ē optimu cuius

Generationis cause sunt nobilissime. Sz sic ē d^o ho
mine ergo zc. Maior patet quia effect⁹ sortitur no
bilitatem ex causis. Minor probatur d^o materia ho
minis. Vnd materia hominis secundū medicos po
nitur esse menstruum mulieris cum spermate viri
quia illa ambo intrant compositionem hominis. sic
lac coagulatur sub materia casei. Sed philosophi
naturales ponunt q^{uod} menstruum mulieris sit mate
ria. Et semen viri sit effectus. ita q^{uod} semē viri se ha
beat ad menstruum mulieris. sicut artifex ad artis
ficiū. vt attestatur Querreis. septimo. methaphi
sice in degressionibus de p^rdeis. Item philosoph⁹
quinto methaphisice. capitulo decimo dicit q^{uod} spē
ma viri ad causam effectiuam reducitur et quocūq^{ue}
q^{uod} modo dicat^r sp^{iritus} p^{er} p^{er} q^{uod} materia hoīs est excellen
tissima z inter oia semina nobilissima Secūdo pba
tur. Illud est optimum q^{uod} in suis p^{ar}tib⁹ assimilāt^r
corpori nobilissimo Sz hō ē h^umōi 8° 2° 1° p^{er} q^{uod}

assimilato sequitur naturam rei. b^o probatur quod homo assimila-
 tur celo quantum ad duodecim signa zodiaci. quorum tria
 sunt calida virtualiter scilicet Aries Gemini. Leo Illis
 correspondet tria membra in homine scilicet. cor. epar. et tes-
 ticuli. Item tria sunt frigida scilicet. Cancer. Taurus
 et Virgo. Et illis correspondet. intestina. vesica. hya-
 fragma. Item tria sunt humida scilicet. Scorpio. Aquarius
 et Pisces quibus correspondent. cerebrum. stomachus. et
 pulmo. Item tria sunt sicca scilicet. Capricornus. Sagi-
 tarius. et Libra quibus correspondet tria membra scilicet. splen.
 fel. et renes. Unde dicit philosophus. xij. metha. quod totum celum
 est sicut unum depositum antiquum. Agitur debemus esse
 inclinati ad noticiam presentis libri que tractat de gene-
 ratione humana. Cuius causa efficiens debet fuisse Albertus ma-
 gnus. qui sufficienter trinitus siue tractatus in experimentis
 a mulieribus informatus. et maxime in libro de anima-
 libus que prius quam totum mundum cum alexandro circuivit
 librum de animalibus deposuit. Et supponitur philosophie natu-
 rali quod est unus liber de primis naturalibus et non pu-
 re naturalibus. sed partim medicinalibus.

Titulus

Incipiunt secreta mulierum et virorum ab Alberto
 magno posita.

Textus

Meo sibi in christo socio et
 amico. N. clerico de tali loco
 vere sapientie et augmentum anti-
 quum vite presentis. Comentum
 Iste liber cuius subiectum est con-
 tractum ad ens mobile contra-
 dictum ad naturam secretorum
 mulierum. ut ipsis infir-

mantibus possumus dare remedia et ipsis confite-
 ribus scire debite ad delictum. et diuiditur primo
 in duas partes scz phemialem et executiuam. ps
 executiua ibi. sicut scribitur 2c. primo autor salu-
 tat personam cui scribit dicens. scz moras parisi9
 Dilecto sibi in christo socio et amico. Vbi tangitur
 causa efficiens mouens et mora. Mouens fuit
 quidam sacerdos qui rogauit dominum albertum
 vt sibi scriberet librum de secretis mulierum. ideo
 q2 mulieres sunt tempore menstrui venenose. ita
 q2 intoxicant aliam per visum et inficiunt pueros
 in cumis. Et maculant speculuz bene tersuz Et qn
 q3 faciunt coeuntem cum ipsis leprosum fieri. qn
 q3 canerosunt. Et q2 malum non euicatur nisi cog-
 tum. ideo necesse est se volentibus abstinere et co-
 gnoscere immundiciam coitus. z multa alia que do-
 centur in isto libro. Et sic Albertus videns. q2 iu-
 ste peteret consensit ei. Et sic tangitur causa effi-
 ciens mota cum sub intelligitur scribit 2c Nota sa-
 pientia est cognitio dei et perpetuor effectuum
 Et ideo dicit philosophus in phemio methaphi-
 sice. De deo ape non est scientia. s3 sapientia. Ita
 nihil melius est in hac vita. q2 mediante ipsa su-
 mus felices. Teste Querroy in prologo phisicon.
 Ideo autor scribit otinuū augmentum presentis
 vite. Et bene scribit sibi ista q2 homo mediāte sa-
 pientia redditur laudabilis deo et hominib9.

Textus

Cum vestra fauorabilis et gratuita me rogauit
 societas vt quedā dicatur a nobis de his q apud
 mulierū naturam et obidōez sunt occulta z secret

a iij

lucidius manifestare. visa petitione vestra nulla pi-
gracia a compilatione brevis et opendiose tractatu-
li de impetrata materia me retraxit. Sed pusilla
et iuuenalis mea mens sibi eius possibilitatem et
tempus in oportunitate q̄ ad aliena detrahitur nihil
ominus vestro cupiens satis facere appetitui hanc
presentem epistolam in qua plurima d̄ impetratis
inuenietis vobis in pte stilo philosophico 2 in pte
medicinali put materie competere videtur. Nam
conscripsi rogans vestra constantia ut in hoc ope
ac negotio ostans ac celans sitis. Ne alicui puere
tam in etate q̄ in moribus ad presentia deueniat
Et si feceritis pmitto vobis plura de hijs et alijs
manifestare cum presenti opere arte cum medici-
nali transmittere prolixius insudabo domino con-
cedente.

Comentum

Hic offendit causam que possit ip̄s excusare a la-
bore huius facti. et patet sententia ex textu. Nota
q̄ autor dicit q̄ mens iuuenalis et pusilla ip̄m ad-
traxit. ubi evitat arrogantiam q̄ mens dicitur pe-
ua que p̄uis et paucis additionibus cognitionis est
inbuta. unde intellectus ip̄e non est p̄ se nec
p̄ accidēs. q̄ intellectus non extenditur p̄ accidēs
extensione sue materie. Nota appetit⁹ est triplex.
sc̄z naturalis. animalis. et intellectualis. Ad apposi-
tum dicit l̄ra appetitui. glosa. id est naturali intel-
lectui. Unde ille sacerdos appetitu naturali appeti-
uit agnoscere naturas mulierū. Unde homines a na-
tura scire desiderant. primo. metha. Itē appetiuit
appetitu intellectuali q̄ vidit utilitatem cogniti-
onis eay.

Tex. 2

Sic scribit scdo d'generatõe aialiu generabiliu ge-
neratio sempiterna e in coitu Cam at sempiterna-
tis ingeneratõe aialiu ondit. phs. 2º. De aia dices
naturalissimu opm e vnu qd qz sibi sibe generare
qten? diuino ee et imortali picipant qd oia appe-
tunt vt ide pmaneāt non ide i numero sz ide in spē
apt qd dicit dñtator 2º de aia q sollicitudo diuina
cū non potuit ipm facē pmanē ide in nūero mista
est ei in dādo vtrū q potuit i spē pmanere. et sub-
dit in hoc em nō est dubiu quim meli? est habere
hāc virtutem q non habere vlt non esse.

Cōmentum

Hec e ps executiua i q autor pseq? intētū suū po-
nēdo duas pōes valētes sibi ad ppositū z diuini in-
tot ca. z pres quot patebūt p ordiez. Nota gene-
raº aialiu pfecton. spīna e qz tēia sunt d' pfectõe
vniūsi. jº. ethi. Sz dubiu vñ qz qdā aialia sunt qñz
pēt? corrupta. sic qdā vmes et mulce i peme. Di-
cēdū si corruptū i vno climate tūc generāt? in alio
sz albtūz lincomēsez sup j. post. vt dñdū q gene-
raº aialiu q sūt d' pfectõe vniūsi. illa e spīterna. sz
stāte pma solutõe Dubiu e qz meli? est mēta aia-
lia n̄ esse q esse scz spētes et alia aialia q itoxicāt
Dñdū q bonū est ea eē. vt absorbeāt immūdiās
terre qz si n̄ absorberēt ificerēt aerē et p pseqñs
hoiem vñ natura nihil sustētat sine cā rōali Ex sē-
tētia l' textu ptz q castitas e pām nature. l3 bonū
sit via moris z pcepto legis. qz p castitatē aliqd n̄
generat sibi sibe Nota p sollicitudiez diuinā nō p-
telligi de? qz ipe n̄ curat pīctatā sm auerroim
xij. meth. 8º p sollicitudiez diuinā intelligi? corpº
celeste qd de sui natura appetitu naturali appetit

conseruare ista inferiora. tamē medianēte regimē
intelligentiar. Vnde cōmentator. xij. metha. opus
nature est opus intelligentie nō errantis. Dubiū ē
vtrū generatio animalū possz animalia cōseruare
in esse specifico semp. Et videtur qd non qz si sic er
go spēs esset generabilis qd est falsum. falsitas
patet quia spēs est ppetua. Dicendum est qd quā
do generatur indiuiduum hoc vel illud. tunc ge
neratur natura specifica sub esse hoc si gto et fm
ptem licz non generetur fm totū ambitum Vnde
nota qd natura oculte operatur in vniuersalibz vt
dicit Gilbertus poritanus in suis sex principijs in
capitulo primo scz in ca° de forma. Et qz pducere
intendit naturam vniuersalem scz hominē in omni
pē equū. Et tamen pducit particulare vt sortem vel
platonē qd puenit ex eo qz inuenit materiam quā
dam et signatam hoc loco determinato. et ideo si
inueniret totam naturam simul pduceret omnem
hominem simul. scz qz inuenit vnā porcionem mē
strui huius vel huius mulieris. ideo pducit hunc
vel hunc hominem particularem.

Textus

Cā autem quare ista animalia 2 precipue homi
nes fm eandem naturam et fm materiam 2 fm nu
merum non durant. Scribitur scdo de generatiōe
et corruptiōe qd substantia non durat sz est cor
ruptibilis. non possunt reiterare eadem in numero
sz substantia hominis fm principia indiuidui acce
pta est in corruptibilis. ideo generatio hominis abi
citur. quare generatio hominū sempiterna erit ido
generatio hominū est pfectissima. qd pbat sic qz hō
est nobilissima creatura qd ptz ex intentiōe pbi in

multis locis phie et p̄cipue in sc̄do de anima. quia
q̄nto plures opatōes res h̄z t̄to nobilior ē. h̄o
aut p̄ rōz itellectiua sepat̄ ab vno quoqz viuētium
vtz ibidem. Hoc etiā de int̄tōe omniū phōz. et p̄-
cipue boecij i 2° d̄ solatōne phie v̄ dicit q̄ hoies
sunt deo siles mēte hoc etiā ptz i 2° phisicōz. qz
mot⁹ capit naturā et spēm a termio ad quē. et ido
cū in esse naturā humanam i sorte l̄ platone vel in
alio pticulari hoie ex̄nte sit motus q̄ d̄z generatō
p̄fectissima erit ip̄a inter omniū animalīū generati
onē. Generatio q̄dē est mot⁹ d̄ nō esse ad esse. Esse
āt maxie appetitur. et p̄cipue ab hoib⁹. qz hec int̄
om̄s mot⁹ excellēs est immobilitate. Et itellige d̄
motu variante aliqd sup qd̄ mouetur p̄ hoc exclu
ditur prim⁹ motus q̄ est causa alior⁹ 2c.

Cōmentum

Hic pbat q̄ aialia non p̄nt pmanere eadem in nu
mero. S; bñ eadē in spē et p̄cipue hoies. Dubita
vtz idē indiuiduū corruptū in numero possit tege
nerari. Et vī q̄ sic. qz p⁹ triginta septem mille an
nos p̄stellatio celi erit eadē p̄ totū sicut iā fm pla
tonē et astronomos Et ideo tūc nos erim⁹ eadē in
numero et sedebim⁹ in hac vel i hac scola v̄ lecto
rio sicut nūc scz in mag^o. āno. Vñ plato dixit q̄ p⁹
annū magnū deberet redire athemis et d̄beret ibi
legē. Et rō est quia tota p̄stellatio veniet ita. ideo
redeunte eadē p̄stellatō idē effect⁹ redibūt Dicē
dum stante sententia auerrois et aristo telis q̄nto
phisicōz. et in libro de generatione non est possi
bile. exq̄ generationis illius non p̄nt esse n̄c imme
diatē et corruptiones ideo tps mediarēt. et ideo
vnū numero vna mutatiue p̄ditur numero. quinto

phiscor. Sz ad dubiū primū est dicendū qd p
mū magnum possibile est redire homines multū
similes sic qd vix pnt agnosci distmāi tamen non
sunt idem in numero Sz diceret stāte eadē cā
materie effect⁹ erit idē nūero ōm est stāte eadem
mēsurā et materia eq̄ disposita sed sic non est qd
t⁹s raptim trāsit et non reuertetur idem numero
Sz bñ idem ī spē. et p̄t dici qd reuolutio hodierna
nō sit eadez numero cū reuolutōe que venit p⁹ mil
le vl quadringentos annos qd motus est ens suc
cessiuū. Dubitatur 2° utp̄nū aīal possit ppetuari
sp̄ et videtur qd sic qd possibile est inuenire aliqd
plexionatū in quo elem̄ta sunt reducta ad mediū
sue pportionē mediā qd omnis corruptio est a ptra
rio Et illa pstraria sunt pporcionata in summo. idō
non corrūpuntur. Sz qd illud sit possibile pbat
sic qd vbi est magis eq̄le et min⁹ eq̄le ibi est eq̄le
simpliciter Dico qd non est possibile illud dare. qd
omne mixtū mouetur p naturā elem̄ti pdominātis
primo celi. Sz ad rōm vbi est magis et minus 2c
Ven⁹ est put eq̄le sufficit et put est possibile. vnd
mixtū equale in hūore scdm iusticiam est ponendū
sz nō est dare eq̄le fm q̄ntitatem molis qd terra sp̄
pdominatur plurib⁹ mixtis. Aliter dicendū suppo
sito qd tale mixtū fm omnem equalitatem elem̄to
rum sic ponderes. adhuc essz corruptibile ab intri
seco scz a virtute celesti. qd possz mediāte aq̄ frigi
da frigidari et redire ab hoc scz a q̄ntitate hūorū
et ab hoc mūdo corrumpi. Nota qd lēa dicit homi
nes sunt siles deo mente. illud patet qd homo per
scientiā fit diuin⁹. vñ seneca. Vir speculatiu⁹ ē dō
sitis et amātissim⁹. Itē patet illud scdm methaphi

sice s̄ dicit aristoteles. i homib⁹ est dlectatio pau
co tpe q̄ intelligentie toto, eterno pficiunt. Et in
telligit p hoc agnitionem dei i qua est maxima d
lectatio. Pro quo nota q̄ ois delectatio fit p quā
dam similitudinem siue assimilationē agnoscentis
ad agnitum mediante forma exemplari z agnosce
ti. ergo quātopl⁹ homo agnoscit de deo tanto pl⁹
vel magis sibi assimilatur. Nota littera dicit inter
omnes motus generatio est nobilior simēdo motū
p tota educatione anime sine formatione fetus in
utero. et quō fit motus videbitur Pro quo nota q̄
motus est duplex quidā est mot⁹ qui abicit aliqd
a substantia sicut calefactio aq̄ abicit frigiditatē
de albo in nigredinem. Alius est motus qui nō abi
cit aliquā pfecionem a substantia mot⁹ sicut mo
tus celi q̄ non facit aliqd corrumpi a substantia ce
li. Modo generatio est motus abiciens aliqd a sub
stantia rei. qz menstruū qd mouetur ad formatiōē
hominis transmutatur. Vñ auerrois primo phisico
rum dicit in generatione hominis pars spermatis
non cessat corrumpi et p̄ hominis generatur do
nec tota forma dpleatur.

Textus

Ostē q̄ s̄mo n̄ pmissus est de his q̄ intentōz
auditoris ad stili materiā inclināt optunum
est ad materiam opis descendere Et p̄io de gene
ratione embriōis videre. Tūq̄ qd notādū est di
ligēt memorie d̄mendādū. q̄ ois hō q̄ generat⁹ na
turaliter ex semine p̄is et menstruo m̄is genera
t⁹ intentōz oīm phoz z medicorū. Et dico medico
rum qz aristoteles n̄ posuit semē p̄is i subaz fet⁹
cedere. S̄z dicit fetū tm̄ pcedere ex mēstruo. Et

postea ponit ipm vaporaliter exalare Medici at di
cunt q totum semen tā ex parte patris qd sperma
vocatur quā matris qd menstruum vocatur cede
re in substantiam fetus

Cómentum

Capitulum scde partis executiue in qº vult ag
gredi materiam scz ad ostendendū generationem
em brionis. siue fetus. Nota ptrauersa est int me
dicos et philosophos. Nam philosophi dicunt q
semen viri diundū menstruo mulieris habeat se
ad menstruū mulieris tanq artifex ad artificium
vel artificatum. vnde carpentarius solum est effi
ēs z domº effectus. ita q materiam domus altēat
et disponit. Sic etiam sperma viri alterat menstru
um mulieris ad formam hominis. Et hoc ponūt iº
quia vident q patre corrupto fit generatio homi
nis et transmutatio seminis mulieris ergo est po
nere efficiens patre corrupto q menstruum muli
eris transmutet. Et qz finis et effectus non coinci
dunt. ideo sperma viri non intrat materiam. S3 me
dici dicunt oppositū et dicunt q homo sit nobili
ssima materia. ideo oportet semē intrare sub mate
ria fetus mulieris. qz menstruum mulieris supflu
um est scde digestionis. S3 sperma viri est melius
coctum et digestum. ideo oportet ipsum subintraē
materiam fetus et substantiam qz vident q fetus
aliqu assimilatur patri in genitalibus et in multis
alijs hoc non esset nisi intraret substantiam fetus
Item medici dicunt q in semine viri sit quidā spi
ritus gignens qui penetrat totam materiam semi
num diundor. et ille spiritus est formatiuus omniū

membra. tāq̃ fabet ferrū cū malleo disponit. sic il
le spūs dipōit et malleat oīa mēbra. Et p̃ ipm spm
saluat principiū efficiēs. S3 ipi p̃hi ponūt sperma
viri exalati vaporat̃ q2 matrix est mēbr̃. vald̃ po
rosuz et sic post formatōem fetus calor solis facit
sperma viri exalare et recedē ex matrice p̃ poros
S3 q̃ sit porosa p̃t3 q2 puer p̃ poros sumit nutri
mentū Etia3 patet q2 est pellis et q̃libet pellis ē
porosa in aīali q2 aliter sudor non poss3 exire sine
pena qd̃ est falsum quia in calore pori apperūnt̃
et tūc sudor exiit. et tunc etiam exeūt pili p̃ poros
Nota embrio est qdā massa carnea ex istis semini
bus congregata. et ista massa carnea alteratur ad
formationē fetus.

Textus

Hīs visis et accepta vna parte opinionis aristo
telis vel medicorum. Videndū est p̃ quē moduz
quomō illa semina recipiūt in muliere. vñ mulier
cum in coitu fuit cum viro similiter in eodē tempo
re mittit̃ menstruū in quo vit̃ sperma. Ita q̃ ista
duo semina in vulua mulieris concurrūt simul. et
vñ alteri incipit amisceri. concipit mulier. Conci
pere autem vocat̃ qñ ista duo semina in matrice
in tali loco deputato a natura ad fetū recipiūt. p9
q̃ vñ illa duo semina recepta sunt. matrix mulieris
claudit̃ tāq̃ bursa ex omni ei9 pte. ita q̃ nihil de
semine recepto p̃t p̃dē. Et cū matrix sic vñd̃q3 fue
rit clausa fit retentio menstruoz in muliere.

Cōmentum

Hic autor exeqtur formatōz fetus et primo facit
hoc 2o pōit notabile. ibi. Iux qd̃ notandū. Nota si

vir prius emitit spermā q̄ mulier menstruū tūc
non fit conceptio Item si ambo simul emittunt. et
si semina non sunt bene d̄forma et bene disposita
item non fit conceptio ut si semen viri non fuerit su
fficienter caliduz. Et ideo qui raro coeunt cito ge
nerant q̄ sunt calidi valde. *Nota vulua dicitur q̄si*
valua q̄ est ianua ventris. et eius vltima p̄s dici
tur membrana q̄si membrum am̄ id est finis vulue
Et ita mat̄ claudī sicut vna bursa ita q̄ fm̄ Qui
cennam vna acus intrare non poss̄ q̄ gaud̄ ex ca
lido recepto nolens p̄dē *Nota mulier emitit men*
struum et etiam recipit et sic magis delectatur in
coitu ipso viro s̄z dubium oritur. vtrum abscessis te
sticulis poss̄ aliquis generare. Et videtur q̄ nō
q̄ deficiunt vasa semmalia p̄ que vasa semen de
ferri debet. In oppositum exptum est q̄ thaurus
abscessis testiculis generat. Dico q̄ ymo adhuc ge
nerare poss̄ q̄ potest emitte materiam sperma
ticā lic̄ nō eq̄ bene vñ si semē emissum ad terrā po
neret̄ ad matricē possibile ess̄ q̄ accipet Vñ sepi⁹
p̄tingit q̄ in balneo v̄ vir spermatifac m̄iere p̄ntē
q̄ sine coitu ip̄a accipit q̄ vulua est maxie attētiua
et q̄ semē adhuc est vigorosuz et non exalatū. ideo
p̄ducē poss̄ fetū. et h̄o exptū est. *Nam si catt⁹ spē*
matifaret sup̄ saluiā et aliq̄s comederet de tali sal
uia tūc ex illo spermate generarentur cattī in ven
tre viri. q̄ cattī p̄ vomitū essent expellendi.

Textus

Aū qd̄ notanduz q̄ mēstruū in m̄iere nihil aliud
ē q̄ sup̄fluū alimētū qd̄ in sub̄z rei aliunde nō ce
dit sicut est in viris sperma. Et vocatur mēstruum
in m̄iere id̄ q̄ fluit in quolibz mēse ad m̄im⁹ semel

cum mulier tante etatis fuerit. hoc est xij. vñ xiiij
annor. et vt frequēter accidit in. xiiij. et incipit flu
x⁹ menstruor. esse in quolibet mense ppter nature
purgationem. Quibusdam vero accidit iste fluxus
in nouilunio quibusdam postea. ita qd nō omēs mu
lieres in eodem tpe patiuntur istum dolorē. Et di
co. dolorē qz in tali fluxu omnes indifferenter pati
untur. Quedā plus quedā vero min⁹. a quibusdā
vero duci⁹. et hoc fm exigentiam ⁊ oplexionē na
ture mulier⁹.

Cōmentum

Hic auctor ponit vnum notabile vt patet in te
xtu. Dubitatur quare fluxus spermatis non sit me
struosus sicut menstruū. Respondetur qd sperma
sue semen viri est magis decoctū et subtile. ideo
natura non libenter reicit ymo oseruat. ad genera
tionem suae ad nutritōem si indigeret fetus. Dubi
tatur quare vrina et stercorisatio et sudor non se
quantur motū lune sicut menstruū. Respondetur
qd vrina et alie immūdicie fiunt omni die ex supflua
itate cibi fm magnam grossitudinem et maiorem
quantitatē. ideo opus est qd cottidie expelli debēt
Item nota iuuenes mulieres sunt multum humid
ideo libenter menstruisant in principio mensis Et
seniores in fine. qz minus humide sunt. Nota qd
mulieres nigre mīrūs habent de menstruo qd mu
lieres albe qz omnes mulieres sunt flegmatice cō
plexionis. tñ vna magis alia Et quanto magis mu
lieres vtuntur cibarijs delicatis et bene piperas
ratis tanto magis subtile emittūt menstruum. Et
oppositū est de paupibus mulierib⁹ grossis ciba
rijs vtētib⁹. Nota qd auctor pōit qd in. xij. xiiij. l. xiiij.

āno mētricipiat mēstruifate Rō est qz tūc calor ēta
tis puericie deficiit: gēa cō nō pōt bñ dsumē hūiduz
nutrituale. vñ dñsus Adde decē ternis. sic mētruz
mēstrua certis Ad quinquaginta durat purgatio tā
ta Nota qz mētr mediate mēstruofitate purgat qz
hūidū supfluū recedit a quo. grossi hūiores resol
uerēt si manerēt iō mētr nō est appta ad discipli
nā ppter grossiciē spiritūū cerebri opilatiū 2 ebe
tatiū Et nota qz coitus mētribz pōtō ē pficiuus
qz supfluū frigidū emittit et dolorē recipiūt. qd
obtpat eay frigiditatem. Oppositū est in viris.
Vñ mulieres multū coeuntes sunt breuioris vite
adeo sicut viri. hoc atestatur natura passeris qui
ppter sepe coire moritur.

Textus

Sz ex hijs q dicta sunt oriūtur plā dubia. Primū
est vñ ille fluxus fiat p colorē sanguineū vñ p ali
quē aliū. Fluxus qd notandū. qz in oibz mētribz pōt
qz in corruptis color mēstruon est sanguineus vt in
pluribz Et dico in corruptis. i. in corruptis mal et
viciosis hūoribus. In his em sepe sunt mēstrua li
uidi. i. plumbei coloris. Et non loquor de corruptis
one castitatis qz idifferēter siue v̄gmes fuerint si
ue corrupte si tāte etatis fuerint fluxū paciunt
Et siqz ad hāc partē scz quō mēstrua fluunt sunt
plura de quibus postea dicerur.

Cōmentum

Hic autor mouet qtuor qstiones fm ordinē vt in
textu. Nota fluxus mēstruon est sanguinei coloris
causa hz ē qz mēstruū est supfluū scdē digestio
nis scz epatis. sz epas est organū rubeū summe ca
lidū. Et iō assimilatur sibi suū passum i colore et

in forma in quātū p̄t S3 contra videt̄ q̄ mēstruū
debeat eē albū q2 ē summe frigidū z frigiditas ē
mater albedinis Rñdeo fm albertū quātū eēt de
natura mēstrui tūc esset albū S3 q2 ei9 pducēs ē
rubeū sc3 epar. iō sibi assimilāt Tūc ē dubiū q̄re
sperma viri nō est rubeū cū tñ sit calidū z bene di
gestum Rñdet̄ q̄ sperma viri de se ē rubeū q2 ē
sa z uinis tertie digestionis S3 i testiculis dealba
t̄ ppter frigiditatē testiculorū. z iō nō spermatizat
nisi p motū testiculorū calefiat Nota color rubeus
Generatur ex eo. q2 i humido terrestri hūiditas p
adustionem humidi cōsumitur vt3 in latere rubeo
Vñ later ante adustionē nō est rube9. s3 efficit̄ p
adustionē hūidi a calide. ita q̄ terrestrum siccū
p̄dnatur. sic ē de mēstruo mulieris. eo q̄ ē i epate
hūidū. calore epatis adumit̄ i sicco terrestri. iō q̄
amō fit rubeū S3 i mulierib9 valde grossis et ter
restribus tñ ē de humido in adumpto et de terre
stri. q̄ eaz mēstruū est liuidū. i. mīgrū Terra em̄
mīḡ est Et q2 eaz mēstruū est summe terrestre. iō
seq̄tur colorē terre. q2 color est q̄litas sc̄da dereli
cta a primis q̄litatibus Sicut videm9 qñ calidus
agit in hūidū z nō adumit sufficienter humidus
relinq̄tur color viridus sicut in piris et pomis Et
si frigidus p̄dnat̄. color ē albus S3 si calidū p̄do
mmatur relinquitur color niger. vt3 in pipere. et
de multis alijs similibus

Textus.

¶ Sc̄dm dubiū p̄t esse vt3 mēstruū fluat p anuz
et h° more secess9. aut p vuluā a mō eiectōis vñe
Qd h° breuiter ē dicēdū q̄ p vuluā fluūt in specie
crudi sanguinis et tenuis.

Cōmentum

Hic aut or ponit sc̄dm dubiū vt3 in textu Et re

spōdet ad dubiū q̄ i mēierib⁹ mē tū corruptis q̄
an⁹ z vulua sunt vnū foramē pnt mēstrua fluē per
anū S; stāte sanitate et bona digestione tunc non
fluūt per apum sed per vuluā **Textus**

Tercio dubitatur q̄re i mēierib⁹ fluūt mēstrua
q̄ sunt supflua alimēti z nō i viris sperma qd etiā
ē supflnū alimēti. Ad h⁹ dubium dicēdū ē q̄ mē
est frigida z humida a natura Vir autē est calid⁹
et sic⁹. mō de natura hūidi ē fluē. q̄rto methero.
n. et maxie hūidū qd ē i mēierib⁹ est aqū. sed i
viris hūidū est aerū z iōcū calor sp̄ agat i humi
dū et calor ē natural⁹ Et cū natura nihil facit fru
stra. vt dī primo celi et mōi Et qz calor i mēieri
bus sp̄ est debil⁹ respectu illi⁹ q̄ ē i viris. et cū to
tū alimētū i mēierib⁹ nō p̄t ouertē i carnē iō na
tura facit qd meli⁹ est. puidet nature de necessa
rijs Et reliquū dimittit i locū qz dā i quo fuan
tur i mēiere mēstrua De illo qdem m̄tātū dictū ē
sic q̄ maiors inq̄sitionis est q̄ p̄s exposcit nego
cium **Cōmentum**

Hic mouet tercium dubium et p̄se soluit vt i
litera Nota q̄ frigidissim⁹ viro⁹ est calidior cali
dissima muliere stāte eadē regiōe. digestiōe. z ciba
rij nutritiōe. et sic de alijs h⁹ dico notanter. q̄ vna
mulier i ethiopia viuēs delicate. possit eē calidi
or vno paupculo viro i occidente sp̄ vtēs cibarijs
frigidissimis S; p̄t vide⁹ q̄ mēier sit calidior viro
qz calor fundatur i sanguine S; i mēie pl⁹ est d
saguiē q̄ i viro. alias sanguis nō flueret corti
die et continue i muliē S; sic nō est i viro. 8⁹ zc
Responderetur q̄ vbi est plus de sanguine bene di
gesto et decocto ibi est maior calor. s; sic non est i

mulieribus 8° zc Nota litera dicit q natura facit
q melius est Rō qz natura regit ab intelligēcia
non errāte Expellit em̄ humidū grossū mlieris
mediante fluxu menstruor. Et videm⁹ sike expi-
mentum qn fuerit in corpe animalis aliqs humor
grossus nociu⁹ corpori Illū natura vertit in ptes
officiales corpis faciendo scabiosos pedes et ma-
nus ne illnd humidum ledat membra principalia
scz cor epar cerebrum et alia zc. Textus

¶ Quarto dubitaret aliqs vñ veniret menstruum
in mliete qn est in coitu cum viro qz dictum ē su-
pra qn mulier concipit retenta sunt menstrua et
go si retenta fuerint mirum est vnde tunc fluunt
in coitu Qd h^o dicendū est q qn mulier concipit
retenta sunt menstrua ppter hanc causam finalera
vt de menstruo retento fet⁹ in vtero mlieris exi-
stens posset nutriri. Qñ autem mulier est in coitu
cum viro tunc ppter magnam delectacionem quam
habet qz per virgam virilem existentem in vulua
nerui et vene existentes in vulua ofricātur et mo-
uentur et sic vulua dilatā se menstruu emittit z^o
est naturale respectu coitus est tñ qñ violentum
respectu fluxus naturalis menstruor. Item omni
die de nutrimento sumpto fit materia q apta nata
ē ad expellendum in coitu Ex illo soluitur dubita-
cio qre mlietes impgnate maxie appetūt coitū qz
appetitus coitus est ppter habūdāciā materiē sup-
flue ab alimto Et id cū mēstrua sunt retēta z omni
die aliqd aliud generat mlt maxie appetit coitū
qz ex eius materie habūdancia vulua mulieris ca-
lescit z sic coitū appetit

Commētū

Hic mouet qrtū dubiū z soluit pti³ Sz dubiū ē

circa dicta et circa dicenda a quib9 mēbris in vi-
ris sperma abscondatur. z sicut mēstruū i mēieribus
sumēdo mēstruū p semine qd emittit i coitu. z vi-
q ab omnib9 mēbris. qz fet9 assilatur pntib9 i om-
nibus mēbris Sz dē. si sic. seqrētur q impfect9 i
mēbris generaret i mēbris ipfectū qd est sēm.
falsitas p3 p expienciā. Si p3 esset cec9 claud9
ē mutilat9 i digito nō semper generaret sēm sibi
ōia pater de se Dicēdū q i coitu illa semia descē-
duntur z distinguūtur a qtuor mēbris principalib9
bz sc3 a cerebro corde epate et matrice i mulierib9
bz. z a testiculis i viris Et ex dñti ex alijs mēbris
sz nō ab aliqlib9 partib9 corpis pēr hoc ad instā-
ciā dē q assilatur parētib9 Dico q sufficit a prin-
cipalib9 put ista influūt alijs mēbris z maxie a ce-
rebro descēdūtur z distinguūtur Vñ videm9 mētoz
coeūtes caput dolē et maxime exsiccari in mēbris
et maxime debilitari in visu Textus

nat puer ¶ Visis istis. ad formacionem fetus i matrice mu-
lieris ē redeūdū. primo materia recepta h3 mate-
riam lactis sex primis diebus. Adhūc colorem la-
dis opatur calor naturalis ex spermate viri emis-
sus. z calor matricis. ita q ista materia dealbatur
sicut lac Deinde materia transmutatur. scilic3 ad
materiam seu colorem sanguinis spissi et aliqliter
bñ decocti. z h° per nouē dies postea tunc ab isto
tempore fit solida° in mēbris fet9 in duodecim
diebus Cōmentum

Capitulū terciē partis executiue in quo reuer-
titur ad formationem fetus successiue Oritur du-
bium. vtz. calor spermatis sit igneus elemental' vel
sit calor celestis Sicut de calore matricis zc. Dic

sunt diuerse opinioniones Sz cū aristotile in de aialis
 b9 dicēdū. q̄ ille calor sit aīal siue celestis Rō q2
 calor elemētā ē destructiū Sz calor celestis ē sal
 uatiū aīaliū. fm auerroim. xij^o. methaphisice. xij
 comēto Sz dicēdū q̄ ille calor. sit prim igneus et
 prim aīal siue celestis. Vñ calor igne9 ouertitur
 fm in se sicut in atrarium Sz calor aīal siue cele
 stis ē pmixtus cū hūiditate z tpat9 et ille oīuat
 mixtū. vñ qdlibet aīatū viuū. uiuit i calido radica
 liter z humido tpatō. Itē dubiū ē q̄ membra primo
 formātur et generantur in fetu. Hic dicūt qdā q̄
 epar q2 in epate fit nutritio prima. et uegera^o spi
 tituū. Et q2 ab epate descendit prim9 semē quā a
 corde iō uidet9 epar primo generari Sed cū aristo
 tile Dicam9 q̄ primo cor generatur q2 iest primū
 uiuens et vltimū moriēs. postea epar. et postea ce
 rebzū et postea testiculi z sic de alijs Sz qñ dī
 q̄ in epate fit prima nutritio. dī q̄ hoc ē verum ex
 dñti Sz primo in corde h3 fieri zc. *Text9*
 ¶ Iuxta qd norādū q̄ fm p̄m vnū qd q3 uiuēciū
 oīurgit ex q̄tuor elemētis. iō quia in tali materia ē
 materea terrea q̄ cedit in subām ossum. Sitr aqua
 cedit in suū sile et sic de alijs. postea vero sol3 fa
 cies formari z disposicio corpis fm trinā dimēsiō
 nē sc3 longū latū z pfundū et hoc fit p decē octo
 dies Ab isto vero tpe incipit naturā fetus oīforta
 ri vsq3 ad egressum. Nota q̄ fet9 mlieris oīficatur
 ex. xxiij. dieb9 Et illud qd p fmonē longū dictuz
 ē sol3 dici p q̄tuor versus / Conceptū semē sex pri
 mis quoq3 dieb9 / Est q̄st lac reliqs nouez fit san
 guis abide / Cōsolidat duodena dies. bis nona dei
 cept9 Efficiat. reliquū tpe9 pducit ad ortū. Cōmē.

*que mēto
mprim9*

*q̄lib9 h3 q̄
claud9*

hic autor ponit unū notabile utz in textu. Nota qd lra dicit qd qlibet viuēciū ē ex qtuor elemētis
1° p^r q^r ex qb⁹ aliq^s nutrit^r. ex illis ē cōstitut⁹.
2°. de aia Sz ex eis dē nutrit^r z sum⁹. 8° zc. minor
ptz qz nutritio fit p calidū et humidū siccū frigī-
gidū z principaliter per calidū et hūidū Sz dē q.
dā aitia viuūt ex puris elemētis i^o solū unū elemētū
est in ipis Qns ptz p hos versus. qtuor ex puris
vitā ducūt elementis Dicēdū qd sim^r est impossibi-
le fm aristo. Vñ allec ē mixtū ex qtuor elemētis z
nutritur i aqua mixta mediāte calore solⁱ. Vñ allec
in aq pura viuē nō p^t qz illa nō ē nutritat^r. Et iō
videm⁹ pīscēs panē cōmedē in aq Itēz in quolibet
mixto viuēte reqrunt^r tria q faciūt mixtuz cōstare
et durū eē alias cito dissolueret^r. Itē requiritur
ignis vt calozē habeat in q^o vitā saluat^r. Et tūc re-
quirit^r humidū in quod agat calidū. Et reqrit^r hu-
midū aeris qz spūs generatur ex sanguine aereo
Itē ossa sūt ex menstuo qntū ad grossiores ptes
mēstrui. qz ossa materiā hōis in eē cōfūāt. Si. n. nō
essent ossa hō cito dissolueret^r. Postea dē pte mē-
strui magis aquea generat^r cerebrū z medulla. d
partibus autez magis aeris generat^r spūs. Et de
p^rib⁹ magis igneis. epar. ita qd qlibet mēbra i hō
mine sūt in sua structione exadiūctioe alicui⁹ ele-
mēti Nota fet⁹ sic format^r qd qntitas materie pexi-
scentis cōdēlat^r vt rare fit ad qntitatē siue extēsiō
nē debite forme. in lōgū latū z pfundū. Et qñ res
generabit^r a^o erit i qntitate cōcorūpēda ē et tūc fit
rarefactio materie. qñ vero erit b^o tūc fit cōdēfatio
sic ē qñ ex semie mēteris fit hō qz tūc si materia se-
minis ē maior cōcipiēte formā hōis tūc primo ca loz

naturalis et virtus formatiua. materiā condensat et fa-
cit in durem usque donec apta fit forme. Et tunc ho-
mie generato materiā augmētat interī cū elemētis
usque ad quantitātē operētē sibi Et omīs ille diuersi-
ficatōs q̄ pcedūt animā i instāti generatā dñt esse
indeterminate. añ illud istās q̄uis oīa sūt termina-
te p formā corrupēdā scz p formā mēstrui Tñ ad-
huc expectāt aliā terminacōm a forma generanda
fm h° glosat̄ lēa q̄ dicit p̄stea format̄ facies fm
trinā dimsiōm sp̄ indeterminatā et indeterminabi-
lem.

Textus

Sunt autē q̄dam q̄ penes q̄libet tp̄ signū po-
nūt regre aliquē planetarū. Et qz sciē h° multum
ofert ad ea q̄ h̄ scribūt̄. et iō ne ignorācie mee il-
lud neglectū ascribat̄. ex his aliq̄ declarabo Notā
dū primo vt dicit Quicēna accidēcia sunt i triplici
genē qdā em̄ materiā psequūt̄ in dposito et ei at-
tribunt̄. qdā forme. qdā dposito ex materia et for-
ma psequūt̄ Et cū hoc sit naturale. dpositū ex ma-
ria et forma. tripliciter denoiabūt̄ accidēcia in ip̄o
Ex pte autē aīe sūt quedā accidēcia vt virtus eūdi
et mouēdi Et qz fm intēcōm quorundā q̄ dignē lo-
cuti sunt de natura. omnes virtutes q̄s aīa in cor-
pore dplectit̄ illas dñhit a speris et corpib⁹ sup̄
celestibus

Cōmentum

hic autor īcipit dētermināe de successiua forma
cione fet⁹ fm influēciā planetarū. et primo pmit-
tit qdā Scdo exequit̄ intēcū suū. ibi Ab vltio. em̄
Nota. illa dclusio format̄ ex lēa fet⁹ format̄ suc-
cessiue p planetas. id p̄ ex lēam. penes illud for-
mat̄ fet⁹. qd diuersimode ifluit fetui eē et viuē Sz
planete sūt hmōi. i. zc. b. p. qz huic ifluit viuē

longo tpe huius p[ro]p[ri]o tpe. utz p[er] tholomeū in carchi
legio suo et per ei[us] d[omi]natorē Nota tūc planeta d[omi]n[us]
regre. q[ui]n ē in maiore figoē scz q[ui]n ē i domo suo h[oc]
ē i signo sibi d[omi]n[us] Et q[ui] sint dom[us] planetar[um] infra
patebit Nota aīa mouet corp[us] p[er] hūc modū. aīa p[ro]
mo[ti] ab alio scz ab appetibili z sic mora. mouz spūs
qb[us] motis ipi mouēt musculos q[ui] moti mouēt men.
bra Et sic p[ro]p[ri]o q[ui] appetibile ē p[ri]ncipale mouēs S[ed]
ē dubiū. utz aliqd accūs possz eē p[ri]ncipiū alicui[us]
subē p[ri]ncipaliter R[ati]o[n]d[us] galther[us] burlaij sup[er] q[ui]to
f[aci]an[us]. q[ui] sic. q[ui] illud ē agēs q[ui]d corrūpit vnū z ge
nerat aliud tal[iter] at humor notificās fit indisposicio
sue d[is]porcio elemēt[um]. q[ui] corrūpit formam hōis et
generat formā cadaueris q[ui]d ē subā R[ati]o[n]det[ur] q[ui] hu
mor notificās ē q[ui]dā subā. nō em[en] sumit[ur] hūor p[er] acci
dente S[ed] ca[us]a p[er] materia hūida peccāte ita q[ui] acci
dēs nō corrumpit hōies S[ed] de virtute sui subiecti
S[ed] q[ui]n d[omi]n[us] subē nihil ē d[omi]n[us] D[omi]n[us] q[ui] v[er]ū ē d[omi]n[us] d[omi]n[us]
re p[er]fecta T[ame]n b[ea]t[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us] d[omi]n[us]
ad corrupciōm vni[us] z ad alteri[us] generaciōm Tex.
Ab vliō em[en] orbe q[ui] motu diurno oēs speras in
feric[us] recipit influūt[ur] materie p[ri]ncipaliter z ra
dicat[ur] v[er]ites essendi z mouēdi. et ab orbe stella
r[um] fixarū fet[ur] recipit virtutē q[ui] distinguūt[ur] i eē fm
diuersas figurationes z accidēcia. et illud ouem[en]
ei inq[ui]ntū forma S[ed] etiā d[omi]n[us] alia virtutem ab h[oc]
orbe q[ui] dat eē. et scdm diuersas naturas h[oc] orbis
p[er] sperā stellatā ponit[ur] spera saturni fm astron
mos et ab illa influūt[ur] aīe virt[us] discernēdi et rōci
nādi. Et p[er] stea spera iouis. et ab illa influūt[ur] anime
magnanimitas z plures anime passiones. et a spe
ra martis influūt[ur] anime animositas z virtus ita

scribibilis. et alia desideria anime. et a sole influitur
virtus sciendi et memorandi. a venē motus occupi
scencie et desiderij. a mercurio virtus gaudēdi et de
lectandi. a luna que est radix omnium virtutum natu
ralium. virtus vegetandi. quous hec enim et plura alia
ab anima procedunt Et cum ista sequuntur ex diuer
sis partibus corporis celestium ideo hec omnia anime ac
tribuntur et non solum anime Sed etiam toti proposito quia
simplex non potest sustentari accidens **Comentum**

Hic ostendit quomodo anime influunt diuersa accidentia
a corporibus supercelestibus. Nota ab ultimo orbe scilicet
capit esse in omnibus quantum est ex parte sui Sed spera ce
li stellati dat esse distinctum anime ab alijs entibus
quod propter multitudinem stellarum influunt distinctum esse
et distinctionem. unde secundum hoc quod stella spera respicit
unam animam plius quam aliam ideo distinctum esse influit
cuiuslibet anime humane. cui correspondet distincta
stella. Nota saturnus est prima stella erratica et genera
sue influentie dat anime virtutem discernendi et rationem
di. Et saturnus quasi satur in anima per contrarium
unde cum sit frigidissimus et siccus influit caritatem ipso
regnante Sed iupiter influit magnanimitatem. unde iupi
ter fuit quidam vir qui expulit patrem suum a regno suo
Et quasi iuuas prem per contrarium Et illud attribu
tum est uni planete qui magnanimus est per influentiam
ita quod puer natus eo regnante fit magnanimus Sed in
venere nascuntur luxuriosi Sed mars est malignus
planetarum et dat virtutem irascibilem Sed sol est op
timus planetarum influens scienciam et memoriam. unde na
ti sub sole sunt felices et amabiles. Sed mercurius
dicitur quasi mercator. kyrios. id est dominus sicut enim mercator
dicitur esse gaudiosus et affabilis sic et ille planeta est

Non inest deo yin'am

bemiuolus gaudiū et delectacōm infūdēs S3 luna
influit virtutē vegetādi et nutriēdi q2 ē infim⁹ pla
netar. iō immediaci⁹ agit Itē lra dicit accidēs in
simplici essēcia nō sustētat. cā est q2 accidēs ē
gredit⁹ de natura subiecti nō solum magnitudine
subiecti sue causē materialis S3 etiā magnitudie
causē efficientis iō ppositū fm vnā ptez est cā ma
terial et fm aliā ptē ē cā effectiua. et iō i simplici n
est pponere iō simplex nō est subiectū accidenciū
et maxime accidenciū in realium Et quīs essēcia
simplex posset esse subiectū suor. modor. essendi
sicut materia prima est subiectū sue potencie q̄ est
suo mod⁹ essendi ppi⁹ et formal ex h⁹ p3 q acci
dencia potencie nō sunt accidentia soli⁹ anime S3
sūt accidentia toti⁹ ppositi S3 dñr aie sic q2 insūt
corpi⁹ corporaliter et pncipaliter Text⁹

C Nunc vero ex pte corporis p̄similiter notādū est
Et primo de creacione et formacione corporis qd ex
embriōne creatur et formatur p̄ effect⁹ et opacio
nes stellaz q̄ planete dicuntur Prima em mate
ria embriōnis ē hōis generādi. p̄pressa et coagula
ta p̄ frigiditatē et siccitate saturni disponitur. et
huic sc3 materie a saturno virtus influitur vegeta
tiua et motus natural ascribit⁹. et tūc patebit in
tali materia operacio aliquoliter debita. Et iō me
dici dicūt quod post lapsum spermatis in matrice
q̄ primo mensis i generacione et in t̄pis successio
ne secundu exigenciā nature seminis. saturno ascri
bit⁹. q2 sua frigiditate et siccitate semen constri
git et consolidat

Cōmentum

Post quā autor posuit accidentia p̄pria anime me
diantibus corporibus celestib⁹. consequenter exequi

tur de accidentibus corporis Nota frigidus est strin-
gere et condensare. ut patet in experimento. ut si accipia-
tur olla plena aqua et ponatur ad locum frigidum aqua mi-
noratur sic quod comprimitur Sed calidus est extendere ut
calor ferri facit ferrum extendere. Item calor in aqua
buliente ipsam extendit et rarefacit Sed quia satur-
nus est frigidus et siccus ideo assimilatur terre ideo ma-
teriam condensat et comprimit. unde versus. Est frigi-
dus summe saturnus siccus et asper Nota dubium
utrum aliquis planetarum possit influere frigiditatem Et
videtur quod non quia 2° celi stella influit motum et lumen
Sed tam motus quam lumen calefaciunt. 8° et 7°. Respondeo
quod omnis planeta influit calorem Sed unus pl^u alter
minus unde saturnus et luna minime influunt calorem
respectu aliorum planetarum. Textus.

¶ Sed ex isto statim oritur dubitatio quia alicui potest esse
dubium utrum saturnus regnet in cuiuslibet embryonis
conceptione Et si non tunc mirabile est quod dictum est. Co.

Hic movetur dubium et est illud Si dictum esset verum
sequeretur quod saturnus semper regnaret 2° esset mirabile.
domina tenet in lege Etiam de se patet quia omni die fiunt con-
ceptiones puerorum. Textus.

¶ Circa quod notandum quod materia prima subiecta est
corporibus supercelestibus et eorum motibus. 2° est quod dicit
philosophus in 1° metaphysicorum quod omnia inferiora causata sunt
a superioribus. et ab ipsorum motibus iubentur et ideo ne-
cesse est quod ista inferiora particulariter et ubi respi-
ciantur a superioribus. intelligendo de universalitate
corporis totius supercelestis universaliter. non ista infe-
riora respiciuntur a superioribus quia nihil fit de materia
elementari nisi ex virtute superiorum. ideo dicit determinator

Deus dicitur generare in se

2. methaphisice qz natura n̄ agit nisi iubetur a
a corporib⁹ sup̄celestib⁹. h̄o ē ab intelligēcijs. p̄ti
culariter em̄ aliqd̄ fit in istis inferioribus a causa
cione sup̄ior. qz vna ps celi apta nata ē intr̄du
cere talē formā determinatā et specialē alia vero
aliā formā Et illud totū videt⁹ esse de intencione
d̄mentatoris primo de generatione et corrupciōe.
vbi vult qz generatio elem̄tor. et p̄tiū iparū adim
ficem est ordinata et d̄suata p̄ mot⁹ corp̄m sup̄ce
lestium Et p̄ motus elem̄tor. q̄ d̄currūt genera
ad generationē mixtor. addit at̄ d̄ntator qz idiui
dua aianciū et planetar. sunt determinatay. cau
sar. et sunt determinata ad eē Et ita tā ad eē p̄r
q̄ p̄riculariter iferica a sup̄iorib⁹ respiciū. Cō.

hic autor soluit q̄stiom̄ motā. z primo ponit qn̄
dā solucionē. sc̄do applicat eaz ad ap̄c̄ s̄rū. ibi et iō
cū materia zc̄ Nota natura celestis respicit deter
minate elementa. qz in vna pte generat ignē. et in
alia corrumpit aquā. sicut videm⁹. qz signa hyema
lia faciunt generare aqā pl⁹ in septēbrice Sz sig
estivalia plus faciunt generare aerem vel ignē in
estate. Nota l̄ca dicit corpa sibiū p̄tiū. vñ ille p̄tes
d̄nt siles q̄n. q̄libz susciit p̄cipacōm totū. h̄o i.
telligēdo d̄ p̄tib⁹ q̄ntitatis sicut q̄libz ps ignis Et
ignis etiā h̄z p̄tes diuersay. rōm sicut materia ignis
z forma. mō generacio s̄m p̄tiū corpū q̄ sūt in
elem̄taris et elem̄tis regūt⁹ et determinata sūt
p̄ motū corpū celestīū Idē ē dicēdū de planetis z
indiudivis animāciū Et iō origit qz in vna pte ter
re h̄oies moriūtur Et si esset i alia ibi poterit reti
nere vitā eor. qz si aliqd̄ mixtū fuerit nimis cali
dū i regione nimis calida illud d̄z poni ad regionē

frigida ut ei⁹ calor obtēpetur et tūc illud sanita
ti restitueretur.

Textus

Et ideo cum materia prima sit subiecta corpori
bus supcelestibus in agendo necesse est q^d capiat
formā alicui⁹ speciei determinatā ab aliq⁹ pte spe-
ciali celi iō q^d nō p^t eā recipe a corpe celesti in o-
muni. eo q^d tale corpus respicit istā materiā t^h istaz
formam indifferenter. Nā q^d rōe daret illā formam
eadem daret et alias. q^z omnes forme que sunt in
potentia in materia prima in primo motore sunt in
actu. ut dicit dōmator xij^o methaphisice 8° necesse ē
esse aliqm⁹ determinatā pte in primo motore. primo
specialiter respiciētē materiā ad h⁹ determinate
forme susceptionē Et iō nō sufficit agēs p^ticulare
phicū. stante omni influencia et omni actiōe corpū
celestiū Et illud patet ex eo q^z p⁹ q^d semē est deci-
sum gerit in se vim illi⁹ a q^o ē decisus Et illa virt⁹
gubernat^r a corpib⁹ supcelestib⁹ uniformiter ita
q^d nō magis gubernet^r ab vna pte celi quā ab alia
ymo h^o mō destruetur in sua p^pria actiōe. et illud ē
de itēciōe aristotilē scdo de generatione et corrup-
tione vbi dicit q^d adueniēte sole redibūt aialia. et
recedēte sole aialia pibūt Illud at^r apparet ex in-
tēciōe dōmatoris scdo methaphisice vbi vult q^d ma-
teria prima primo nō recipit omnem formā. Sed
primo formas elemtares. et mediātib⁹ istis omnes
formas mixtoz. Ille at^r ordo formarū. nō p^t esse nisi
ab aliq⁹. specialiter materiam gubernante q^{ntum}
ad receptionē formarū.

Cōmentum

Hic autor applicat ad ppositū istam solucionē Et
p^{ri}o in generali. scdo in speciali. ibi et p^r hūc modū
Nota motor prim⁹ ē duplex quidā ē motor primus

ut ipse deus gloriosus Et propter illud motorem est potest
 alium motorem primo ductum. unde philosophi ponunt octo spe
 ras et nouem motores. ideo quia quilibet spera habet
 sibi proprium motorem Et propter illos motores est datus
 unus motor similis in mobile quod non mouetur in media
 te Sed mediantibus aliis motoribus ductis Modo licet a
 auctoris sic intelligitur. omnes forme in materia propo
 site sunt de primo motore simpliciter et in actu. unde
 licomensis super quarto posteriorum dicit quod effectus pri
 mo habet esse in suis causis Et maxime effectiuus
 Sed in se habet esse virtualiter Nota particulare agens
 sub influencia omnium potest educere formam determinatam
 quod omnis causa prima determinate respiciens ali
 quam formam plus influit quam pater vel mater Et ideo
 agens particulare non producit sine determinate agere
 te. Item litera dicit semen decisum habet vim illi
 lium a quo est decisum. Ex hoc dubitaret aliquis utrum
 semen decisum esset animatum. Et videtur quod sic quod
 semen in quantum est in patre tunc est viuum vitam
 patris habens. et si habet eandem materiam in ma
 trice ibi erit viuum. Idcirco respondeo quod semen fustum
 in matrice non est viuum formaliter quod nec est plan
 ta nec fructus. sed est viuum virtualiter quod mediante spiritu
 sibi interueniente operatur vita Sed diceretis cum sit
 inanimatum quod producit animam Dicendum quod mediante nu
 tritione quod est animata mediantibus virtutibus propriis
 anime. Item nota penes stellas et planetas specia
 liter representantes specialem influenciam diuersifi
 cantur ymagines hominum secundum albertum Et ideo quoniam
 contingit quod homo cum capite vnius porci generatur quod
 aliquod stella tunc denominatur quod influit talem dispo
 sicionem. Et sic est expertum quod in lapide aliquo fa

ita est ymago scorpiōis vel serpētis q1 aliq̃ stella
vel ostellatio respicit ipsum et sibi impressit illam
figuram. Et ex hoc d̃tingit q̃ ymages aliquorū
signorū sculpte in lapidibus habent curare infir-
mitates sicut recitat hali in centilogio ptolomei.
et vidit q̃ ymago scorpiōis sculpta curauit lesio-
nē factam in satellico a scorpione aīali Et sic vide-
m⁹ q̃ qñq3 aliq̃ corpa mortua sepulta sc3 homines
centum annis ē amplius iacēt sine icimeracione et
h⁹ fit p naturam stellā respiciēcium illud cada-
uer qd̃ obuat sine excineracione et obustionē. p̃te-
rea ex hoc patet q̃ qñq3 optimi amici fiūt inimici
vna causa agente p̃culari et hoc accidit p̃ influē-
ciam planetarum repugnanciū. q̃bz ipsi sunt sub-
iecti

Textus

¶ Sed p hunc modū manifestat̃ esse de saturno
appositū. sc3 q̃ habet disponē materiam et introdu-
cere talem formā S3 q̃ saturn⁹ sic sp̃ dicit̃ regre
in embrionis conceptione. sic intelligit̃ q̃ suum re-
gnare in hoc loco non sumit̃ p alio quā influē ta-
lem disposicionem q̃ ab alia pte celi non est nata
influi Et jō si in tali hora noctis vel diei non dica-
regitare saturnus hoc est ex eo q2 cessat virt⁹ sua
S3 aliquis alius planetarū vel stella apta nata ē
influere talem disposicionem in materiā quā satut-
nus influere nō potuit q2 act⁹ actiōn. sunt in pa-
ciente bñ p̃disposito Et si aliq̃s q̃reret cur ita fit
q̃ omnia tali cursu currāt Rñdeo q̃ sic sunt ordi-
nata apud deum q̃ primordialiter omnia disponit
scdm ordinē sublimē et cuilibet virtutē p̃pam fm
exigēciā sue nature ministrat

Cōmentū

hic applicat solucōm ad appositū suū ī speciali.

Nota p textū soluit^r dubitacio directe i forma qñ
sic arguebatur Si prim⁹ mēsis attribueret^r satur
no ita q ille regnaret i pñcipio oceptionis tñc sp
regnaret saturn⁹ Dico saturnū regnare. intelligit^r
dupliciter Vno mō influentia generali. alio modo
ifluentia speciali. modo dicitur q saturn⁹ regnat
omni die ifluentia generali. reigimē speciali satur
ni ē qñ fuit in domo sua et tñc habet maiorē ifluē
tiam. Nota saturnus est frigid⁹ et siccus ideo h³
influerē semini humidū et calidū q sibi contrariā
tur virtualiter Vnde omnis actio fit gēa contrariē
tatis q² simile additū altri nō agit in ipm. vñ agēs
et paciēs in pñcipio actionis sunt dissimilia S³ in
fine sunt similia q² omne agēs assimulat^r suo passo
inquātū potest. mediāte sua virtute. q² omne agēs
naturale agit in suū contrariū scđm ultimū sue potē
tie. vt³ primo celi Nota litera dicit. actus actiuorū
z c. Hoc patet ex signis manifestis Est enim qdam
piscis generat^r que vocatur scorpio. ille inficit ma
nū piscatoris p rethe et nō inficit rethe q² rethe
non est dispositum ad h^o z c. Item. sol calefacit ae
rem et nō ozbes ipos sc³ inferiores se quāuis sint
sibi p²inquoies. hoc est ppter indisposicionē mate
rie Et iō peccauerūt dicentes qdlibet fieri ex q^o
libet hoc non valet q² primus actus p²ius h³
fieri in p²ia materia sibi disposita Item nota q
p²ie disposiciones non corrumpuntur in aduentu
forme Et ex h^o destruitur opinio q ponit q p²q
materia menstrui ē disposita z qñ hominis forma
introducitur tñc dispōnes prime corrūpūtur hoc
non valet q² tunc disposiciones frustra p²cefferūt
vnde disposiciones sunt medium recipiendi illud

qd fit de potēcia māterie Item autoz in lra oñdit
se eē catholicō i hoc qd ponit deū primordinaliter
sic animā disposuisse Vñ pñi mere naturaliter lo-
quētes. sic hñt dicē qd ab eterno sic de⁹ disposuit
planetas ⁊ stellas et nō de nouo. ⁊ iō dñtatoz pri-
mo celi dicit. si vna stella fieret de nouo in celo. to-
tū celū piret ppter illā inordinacionē qd fieret p il-
lā stellā. et opteret qd celū nō moueret⁹ Text⁹.

¶ Post hec qd dicta sunt iupiter aduenit sua grā ⁊
v̄tute huic fetui qd materiā disponit ad suscepcionē
forme mēbrorū. et caliditate sua virtuali ⁊ causali
materiā fet⁹ dfortat et sua hūiditate replet qd fue-
rūt desiccata v̄tute saturni in primo mēse Et sic io-
ui attribuit⁹ scdus mēsis Cōmentū

Hic autoz exeqt⁹ de alijs planetis qñtū ad for-
macionē fet⁹ Et vi⁹ qd planete nō formāt sic mate-
teriā fet⁹. qz inter causam et effectū d3 eē pporcio
et sic seqret⁹ qd embrio generat⁹. esset ppetu⁹ cū
ip̄i planete sunt ppetui Dicēdū licet cause princi-
pales remote sūt ppetue. tñcāe p̄p̄qz sūt corrupti-
biles iō corrumpit⁹ fet⁹ Text⁹

¶ Tercio aduenit mars qd sua caliditate et siccita-
te format materiā. diuidēs a laterib⁹ brachia et di-
uidit collum a brachijs et caput format. Et huic
opaciōi attribuit⁹ terci⁹ mēsis Cōmētum

Nota mars est callidus et sicc⁹ ⁊ iō ip̄e h3 for-
mare crura et brachia qd sūt sicca Optet. n. qd calor
sufficiēs aggregat ptes terrestres siccas si dñt fie-
ri crura et brachia. Nota ex lra habemus qd caput
formatur pri⁹ a marte quā cor a sole h⁹ cā ē fm
medicos qz in capite sunt omnia principia vite 8⁹
primo formatur Sz aristotiles ponit qd cor primo

formatur qz cor influit omnibus mēbris z hz se in
corpe sicut rex in suo regno **Textus.**

¶ Quarto tpe. virt⁹ sol aduenit. formas imprimi
cor creat. et anime sensitiue motū dat Et^o est ven⁹
scdm intensiōm⁹ medicor⁹ z quorūdā astronomor⁹.
Tñ scdm intensiōm aristotē cor inter om̄s ptes ge
nerādas generat⁹ primo. et vtute ei⁹ oia alia mēbra
nascunt⁹. addūt. n. qdā ad istā pticulā dicētes. q
sol est radix totius virtutis vital⁹ et tali opacioni
qnt⁹ mensis ascribitur **Cōmentum**

Itē phi ppter illū textū. ascribūt generaciōm ho
minis dicētes hō generat hōiez z sol vt dicit ph⁹
2° phicon⁹ qz a sole virtus radical⁹ depēdet. vt si
sic. seqret⁹ q homo deberet esse celestis et solaris
creatura qz effect⁹ ab eodē denōiacōm sumit a quo
hz entitatē Dicēdū q sol est cā remota iō n̄ sumit
denōiacō in effectū a sole 8° zc **Textus**

¶ Quinto tpe. qdā exterior⁹ mēbror⁹ ven⁹ sua vir
tute pficit. z qdā exteriora format scz aures nates
os et virgam virilem in mascul⁹ et pudibunda scz
vulūā mamillas et alia mēbra in femellis manuz
et pedum sepacionem facit et etiā digitor⁹. Et isti
qnt⁹ mensis assignatur **Cōmentū**

Nota ven⁹ est beniuol⁹ planeta et ē virtualiter
calid⁹ iō pficit mēbra exteriora scz os aures z te
sticulos S3 videt⁹ q testiculi debeāt primo gene
rari qz sunt principalia mēbra (sicut cor et caput)
mediātibus qb⁹ se natura otinue saluat Dī q te
sticuli nō sunt ita principalia mēbra sicut cor et ca
put qz videm⁹ testicul⁹ ablatis adhuc viuere hō
minē S3 capite abscisso et corde ablato vltari⁹ ibi
nō esse vitā videm⁹ **Textus.**

C Sexto tpe ifluencia et regcio mercurij iftrumē
ta vocis format Supcilia pponit. oculos fabricat.
capillos crefcē facit. z vngues pducit Et ifti opa
cioni sext⁹ mensis attribuit vñ vñ⁹ Iftrumēta fūc
nouē gutt⁹ lingua pallatū. q̄tuor et dentes et duo
labia fimul **C** Septimo tpe. luna opacioni finem
impomt. repellit em̄ fua hūiditate angustias car
nis z autigenas carnes. fupficiē pplet. ven⁹ vero
et mercuri⁹ hūiditatem tribuentes. toti corpi nu
trimentū dāt Et ifti opacioni datus est feptimus
mensis Cōmentum

Itē nota luna replet poros carnis et facit fetū
efle planum in fupficie fēz in cute Itē fi aliq̄s hō
vel puer naceretur in feptimo mēfe ille moreret⁹
qz n̄ ē adhuc debite format⁹ z afolidat⁹ 8° zē **C**
C Poftēa ifluencia saturni cui octau⁹ mensis afcri
bit⁹ Et ille saturnus multū infrigidat. et exficcat
et p̄ oñs aftringit fetū Et iō aliq̄ aftronomi po
nūt fetū generatū in cōtauo mēfe moribūdum vñ
mortuū efle vt in feq̄ntibus manifeftabit⁹ De inde
in nono mēfe dñat⁹ iupiter q̄ fua caliditate et hu
miditate fetū letificat Et fet⁹ q̄ generat⁹ in ifto
mēfe efle fortis et bene difpofit⁹ z longe vite Et
fortis gratia caloris et longe vite gratia humidi
tatis Cōmentum

Hic auctoꝝ ponit vnū notabile. fi homo in aliquo
mēbro deficiēte. vt pueri nafcunt⁹ f generātur cū
q̄tuor digitis in manu l cū tribus h⁹ efle apter de
fectum materie Siltē fi generaret⁹ cū fex vñ feptē
digitis h⁹ eet ex habūdancia materie Text⁹
C Efle autem adhuc notandū q̄ menbra corporis
c ij

organici duodecim signis zodiaci attribuunt^r Pri-
mū 8° signū toti⁹ spere celestis. ē aries. in q^o quā-
dē signo sole existēte tpatō fit calidū et hūidū et
tūc est mot⁹ ad generaciōm Et iō mot⁹ sol in arie-
te dī principiū vite et radix virtutis vitā ppter a-
rieti attribuit^r caput in hōie et ei⁹ addiciones Nā
aries in celo ē dignior ps celi q² ē principium di-
uisionis spē p duodecim sig⁹ Sic caput i hōie voca-
t^r dignior ps corpis Et iō merito arieti ē assignan-
dum Et q² sol currēs in hoc signo. calidū et hūi-
dū nature mouz et iō caput in hōie dicit^r principi-
um spirit⁹ vitā

Cōmentū

Postq^o autor oñdit influēciaz planetaz. et stel-
lar. respectu fet⁹. nūc osequēter exeqt^r ad effectū
signoz. Nota aries ē calid⁹ et hūid⁹ et correspō-
det veri. ver em est calid⁹ et hūid⁹ et tūc aialia
maxie appetunt coitū q² tūc augmentat^r calidū et
hūidū grā sol existentis i ariete et maxie in vi-
ris tūc ē appetit⁹ ppter h^o etiā mē ecclesia. statuit
ieiuniū magis in illo tpe quā in alio tpe ppter lu-
xuriam illo tpe restringēdā q² tūc hōies ostricti
peme reuertuntur ad vigoriē vñ versus Marce ma-
res. februoq³ canes mayo mēieres. Nota aries h³
dñari sup caput in quo vigēt oīs potencie anime
p tanto q² ipse aries est principiū vitā opai omī-
fic et caput in quo vigēt omnes potencie aie Et iō
medici dicūt q^o virt⁹ vegetatiua corpis ē i capite
principaliter et determinate S³ in corde originali-
ter S³ dubiū ē. vñ. vita magis consistat in corde
quā in capite Et vi⁹ q^o in capite. ptz p auicēnam q^o
dicit q^o vidit arietē ambulātē corde extincto. h^o ēē
nō posset nisi vita haberet principiū de capite S³

Extra h^o ē ipse auerroijs in sexto phicon. qui ipsum
deridet dicēs se vidisse arietē currē hinc inde ab
scisso capite. vñ auerrois vult q̄ vita principaliter
et originaliter sit in corde. S3 ex dñti in capite S3
medici sunt multū sensuales et iō q2 vidēt in capi
te esse sens⁹ virtutū. iōq3 dicūt vitā consistē in capi
te principaliter s3 nō est ita. p̄mo in corde S3 qđ
dicem⁹ ad auctorē i lēa q̄ dicit q̄ caput ē nobilior
p8 corpis. Dicendū q̄ hoc est verū. fm apparēciā
et maiorem opacōm spiritūū vitaliū q2 in eo appa
rēt magis opacōs vite quā in corde Vñ nō dubito
qñ natūā nobiliozē ⁊ meliozē ptē corpis collocavit i
medio corpis nā cor ē primū viuēs et vltimū mori
ens hoc non esset nisi cor esset principalissimū mē
brum corporis

Textus

¶ Thaurō qđē collū humeri et scapule gemini at
tribuuntur. cancro manus et brachia. leoni qđem
pect⁹ et cor. virgini stomach⁹ et intestina. attribu
untur Et^o videtur esse medietas corpis fm cursū
medietatis celi videlicet pte septentrionali ē an
notata. libra vero scđam ptē corpis respicit sc3 re
nes et est principium ceterorū mēbrorū. Scorpio vñ
loca libidinis respicit tā ex pte viri quā ex parte
mulieris. Sagitari⁹ nares et ea p q̄ natura succes
sum dimittit et posteriora respicit. capricorn⁹ vñ
genua et alia inferiora respicit. aquari⁹ vñ tybias
respicit. piscis vero qđ est vltimū. formacōs pedū
respicit et plantas Et sic breuiter habitū est iudi
ciū ex parte duodecim signorū.

Cōmentū

hic auctor ostendit de alijs signis dicēs vtz i textu
Nota lēa vult intē q̄ luna existente in talib⁹ sig
nis q̄ respiciunt illa mēbra vt patet in littera. in

illis membris nō dī fieri mīucio sanguinis **Tex**
¶ Et nō opinet^r aliq̃s illa ficta fore . nā fides h⁹
in multis expiētis valeat inueniri . noscat 8° expi:
mentū quis q̃ malū z venenosum est tangere ali:
quod membrū luna existēte in tali signo illi⁹ m̃bri
Et cā isti⁹ ē . nā luna augeat hūditatē qd̃ experit^r ad
sēsum . q̃ si carnes recētes ponant^r de nocte ad ra
dios lune tūc ibi generātur vermes in caribus .
Et illud nō semper apparet eodem modo Sed p̃:
cipue in speciali statu lune **Cōmentū**

Hic autor affirmat dicta sua p̃ expmienta Nota
si carnes implenitudine lune ponerētur ad radios
lune tūc ouerterēt^r i vermes z tūc magis q̃ i alio
tpe qz tūc luna est multū hūida Et iō dicit autor
in speciali statu lune Ex h^o ptz si aliq̃s vulneratus
poneretur ad radios lune . h^o noceret sibi qz luna
augm̃tat humiditates et sic humiditas nimis fiet
incensa S; si ponit^r ad radios sol̃ non est nociuū qz
radij sol̃ faciūt humiditatē exalare Et sic ex istis
patet q̃ sēper in plenilunio mensis maioratur hu
miditas sc; cerebrum medulla et menstruū Et iō
tūc difficile est studē ppter humiditatē cerebri m̃
mis intensam **Text⁹**

¶ Vt illud sane intelligatur aduertēdū q̃ q̃tuor
sunt status lune s̃m albertum in tractatu de statu
solis et lune Luna vero in prima eius incensione
est calida z humida vsqz q^o est semiplena . post h^o
tunc dicitur calida et sicca quousqz fit plena . deīn
est frigida vsqz est semiplena in decremento . Vlti
mo vero est frigida vsqz soli adiungitur . Et in hoc
statu maxie humedat humida putrefaciēdo . ideo
qz cū luna augeat in omnib⁹ membris humiditates

tūc ledere menbr̃. cum ferio est idem q̃ ſuiter
vulnerare q̃ malū est humiditatē addere hūidita
ti Et ſic p̃ dñs augm̃tat̃ nocum̃tū Cōmētum

Hic affirmat dictum ſuū Nota prima q̃dra corre
ſpondet aeri q̃ eſt calid⁹ ⁊ humidus et qui gene
ratur in iſta quadra fiunt ſagūmei Secunda q̃dra
eſt ſimilis igni calido et ſicco et tunc in illo ſigno
generatur colerici Tertia quadra correſpondet
terre q̃ eſt frigida et ſicca et tunc naſcuntur melā
colici Quarta quadra correſpondet aque que eſt
humida et frigida et tunc naſcuntur flegmatici.
Et ſcōm hoc dicūt aliq̃ q̃ ſi carnes ponerent̃ ad
radios lune cum fuerit in q̃rta quadra tunc cici⁹
duerterent̃ in vermes quā in plenitudine lune q̃
tunc maxie eſt lune humiditas vigorosa. Nota ſi
aliq̃s doluerit in quarta quadra tunc nō debet tra
hē ſagūmez nec vulnerari in cerebro. Rō q̃ tūc p̃
illā vulneracōm humiditas augmentaretur nimis
et iō fieret nociuū in menbro

Textus

¶ Sciatis at̃ ſocij mei q̃uis q̃dā m̃kieres cām rei
h⁹ occultāt. viri ignorāt. tñ q̃dā m̃kieres bñ effe
ctū dnoſcūt et plura mala ex iſto opāt̃ vt cū vir ē
i coitu cū eis. accidit qñq̃ viris mag̃ leſio ⁊ ſuis i
fectio ex iſectōe m̃bri viril̃ p̃ ferñ a poſitū p̃ eas.
p̃ vt q̃dā m̃kieres ē meretrices docte ſūt in illa ne
q̃cia ⁊ i alijs ſtēib⁹ Et ſi phas eſſet dicē ſ q̃dam
aſcriberem S̃ q̃ p̃pū meū creatorē timeo iō de ill̃
occultis ad p̃ns mihi manifestabo Cō.
Hic ponit q̃dā notabilia Nota q̃ q̃dā m̃kieres ſūt
caute et aſtute ⁊ accipiūt ferñ ⁊ aponūt vulue
⁊ illud ferñ maxie ledit virgā virilē i coitu Sed
vir ñ p̃cipit p̃t̃ nimā delectacōm ⁊ dulcedmē vul
ue. poſtea tñ ſentit. iō maxie cauēdū ē ne fiat coit⁹

cum menſtruofis mulieribus. qz ex mēde hō poſſet
icidere leprā Et qñqz ī magnā infirmitatē qz vene
tranſeunt a ſingul menbris ad teſticulos. iō teſti
cul leſis cito p̄t ledi totū corp⁹ Vñ dicit diaſidi⁹
ſi mulierē mēſtruofā ſciēter acceſſeris totū corp⁹
tuū infectū erit .et multū debilitaris. q̄ vix infra
menſem ven. colorē ⁊ fortitudinē rehabebis Et ſi
cut liq̄dū veſtimētis tuis adheret ſic ille fetor om
nia interiora hōis corrumpit Dicit. n. venerabilis
ppocras de naturis hōim. mulier. menſtruoſam n̄
accedas qz ex iſto fetore aer corrupit. et oīa inte
riora hōis pfundūt. Nota autor timet deū ſcribē
do ſecreta vſqz ad vltimū ne aliq̄s expt⁹ forte ma
lū oparet⁹ p illa ſecreta

Textus

¶ Itē de q̄rto ſtatu lune p̄cipue poſſum⁹ effectū
declarare p̄dictū alio exp̄mento q̄ ſumit⁹ ex eo. q̄
radij lune de nocte ſub intrantes fenestras ⁊ pue
mientes ad caput dormientis faciunt dolorem ca
pitis et fluxum reumatis Et cā h⁹ dicta ē pri⁹ C

Itē cā hui⁹ eſt qz tūc luna ē multū humida et
qz reuma cauſatur ex ſupfluitate hūiditatis iō fa
cit catharrū . et qz humiditas lune pturbat hūi
ditatē cerebri et agm̄tat ip̄m. ſcīa h⁹ augm̄tacōis
fit flux⁹ p nares Et ſi tūc illi radij inuenirēt vul
neratū vſqz ad mortē lederēt ip̄m iō vulnerati pier
uandi ſunt a radijs lune.

Textus

¶ Poſt hec vero ad iſluencias planetar. quos an
tiq̄ vocauerūt deos nature ſup hominē ex pte cor
poris et anime nūc reuertam⁹ ⁊ cōmē.
Poſtq̄ vero autor oñdit quō p planetas h⁹ forma
ti ſet⁹. Idic oñdit quō iſti planete ſe hñt ad fetu⁹
ex pte anime v̄l corp̄is vel ſimul Nota planete bñ

dñe dy nature Rō q1 natura reigitur ab ipis sicut
regñū a rege Vñ tot⁹ ille mūd⁹ otigu⁹ ē supiorib⁹
lacōib⁹ vt tota virt⁹ ei⁹ inde iubernet⁹ S3 dicēs
si planete sunt dy nature qd tūc facit celū stellar-
tū Dē q h⁹ ē cā vniuersalē nature et vniormis S3
planete diuersificāt effectū fm eorū motū Vñ pla-
nete dicūtur a planos grece qd est planū siue er-
ror latine nō q in se errēt S3 qd ex eorū motibus
fiūt diuersi errores ī mūdo et ī effectib⁹ **Tex.**
¶ Saturnus q est supior obscurior et grauior et
tardior alijs. facit natū qui sub eo nascitur fuscū ī
colore. ex pte corpis. et plenū ī capillis nigris ⁊
duris et caput turbidū et bene barbatum Et talē
homo otinet subtile pect⁹ et h3 scissuras ī calca-
neis figuraliter Et⁹ fm disposicōm figuralem. fm
vero animā nat⁹ ē mltū pfid⁹ et maliciosus. irac⁹
tristis ⁊ malign⁹ vite. fetida diligens Et turbida
vestimenta semp induēs Et nō est luxuriosus ⁊ ī
pluribus venerem minime diligēs ymmo naturalit⁹
abhorret. vñ breuīt notādū. q fm itēcōm mgēi mei
ī illa sciencia expti. qcuq3 nat⁹ fuerit sub saturno
habet om̄s malas disposiciones. corpis ⁊c **Cōm.**

Hic auctor psequitur intentū suū et diuiditur ī
septem ptes scdm q septē sunt planete. Nota sa-
turnus est supmus planeta et oplet cursum suū ī
triginta annis. ita q redit ad idem punctū zodia-
ci a quo incepit Et fm ptolomeū saturnus maxie
distat a terra ita q ad illā prem vbi tangit speraz
iouis homo veniret ī quinq3 millib⁹ annoz. et ī
septingentis et triginta qtuor annoz. et ī septu-
aginta septē septimanis et ī tribus diebus. sup-
posito q dieta hōis esset decem miliaria Et scdm

astronimos saturnus ē tante magnitudinis q̄ ē nona
gesies maior quā tota terra. Itē dictū ē q̄ satur-
nus est multū tard⁹ in motu suo h⁹ d̄ sic intelli-
gi q̄ in tpe longiori d̄plet cursum suū. Vñ saturnus
est bñ tricesies maior sole q̄ntū ad suū orbe⁹ Et si
cut sol p̄transit suā orbe⁹ motu p̄prio p̄ zodiaci sig-
i vno anno sic saturnus in triginta annis. z sic mo-
uet̄ ita velociter sicut sol. vbi igitur duo hōies am-
bularēt. vn⁹ p̄ triginta dies ambularēt 30. miliaria
alter vnum miliare tunc alter q̄ ambulat vnū mili-
are. ambulat cici⁹ nō tñ velocius est in motu eo q̄
in eq̄li tpe p̄transit de spacio. fm phm sexto phi-
ccp. Item nota lra dicit saturnus facit natū su-
um fuscum in colore. rō q̄ saturnus ē s̄s terre q̄
est frigidus et siccus et obscurus et niger et vir-
tualiter facit natum obscurum. Item facit natum
cum pilis duris q̄ est terrestris d̄plexiōis et iō in
fetu humores malos causat et grossos a quib⁹ ge-
nerantur grossi pili Item natus eius est tristis q̄
melancolice d̄plexiōis est virtualiter et melanco-
ici s̄nt tristes quia semper inclinant se ad terraz
Item natus eius est piger in incessu. q̄ ipse est
gravis sicut terra et ideo difficulter mobilis Itē
ipe nō appetit coitū q̄ siccus est et si vult appete-
re posset vti calidis et bene conditis et humidis
cibarijs Item ille natus semper est inuidus et p̄-
fidus q̄ nullū habet gaudium sed semper melan-
colizat et eius sompnia vt ni plurimū fiunt ve-
ra sicut videmus in fatuis qui dicūt semper futu-
ra per fantasias et melancolias Et ipse semper
cupit sedere in angulo solitarie Item nota lra
dicit q̄ ipse habz scissuras in calcaneis .i. diuer-

siōs in pedibus circa anteriores pte sicut eq̄ z cal-
canea est vna ps pedis i anteriori pte qua primo
terrā calcamus zc

Textus

☿ Jupiter vero stella reglaris existēs. pia. dulcis
z lucida z tpata z pspera. facit natū optimū. quia
nato sub eo dat faciem pulchram. oculos claros z
barbā rotundā. Et figurat duos dentes supiores
magnos et eq̄liter diuisos Et dat hōi colorē albū
rubeo pmixtū in facie. et facit longos capillos Se-
cūdū animā vero facit natū bonū et honestum. di-
ligentem legem et honestatē. Diligēs q̄ vestimē-
ta pulchra et ornata Et delectabiles sapes et
odores ei placent z erit misericors largus iocun-
dus et virtuosus et verax in sermonibus Cō.

Domit de scdo planeta q̄ dicit iupit Vñ fm astro-
nimos pplet cursū suūm. j2. annis ita q̄ sub quoli-
bet signo morat⁹ ad vnū annū Vñ fm astronimos
Jupiter multum distat a terra qz ad illā pte vbi
est p̄m̄q̄or terre hō veniret de terra in duob⁹ mli
b⁹ annoz. et inq̄ngentis vigintilex et q̄tuor sepei
manis et q̄nqz dieb⁹ supposito q̄ dieta esset decē
miliaria Et magmtudo ei⁹ est talis q̄ q̄nq̄gesies
ē maior terra Itē iupiter dicit⁹ fuisse ille q̄ expu-
lit patrē a reg⁹ sic iupit expulit opacōm saturni.
qz sibi dicit⁹ ē p totū. vtz i lēa. qz fm astronimos q̄
nascit⁹ sub ioue puenit ad mltos honores qz facit
faciē pulchrā et facies est nobilior ps corpis vñ
iupiter plus laborat in facie quā in alijs membris
et facit hōiez albū rubedine pmixtū qz ille color ē
pulchrior inter alios qz ille color ē sanguineus. Itē
facit barbam rotundam quia rotunda figura est
nobilissima figura ex 2° celi Et ideo caput rotun-

dum ē diligendū. iō nutrices solēt op̄rimē et rotū dare capita puerorū. Itē facit capillos longos q̄ facit natū calidū et humidū. hūiditas. n. cum calore est causa longitudinis puerorū. vñ est sup̄fluū et residuū humiditatis q̄ exit p̄ poros Et iō q̄ hñt longas barbas sunt bone op̄lexionis et q̄ cito barbescunt est signū bone op̄lexionis Itē natus sub ioue est bonus fm̄ animam fidelis et addiscens. coitū appetēs et bñ potēs gr̄a caloris. potens in ope gr̄a humiditatis sufficiētis et bene capit singula q̄ audit. q̄ habet spūs abiles et satis humidos Vnde humid⁹ bene recipit q̄ calid⁹ iō bene delectatur. et nō est piger

Mars cum sit in̄patus in caliditate ⁊ siccitate Itō fm̄ hoc facit natū suū rubei coloris cū q̄dā aduſtione et obscuritate sicut vi² in istis q̄ passi sūt a sole et h̄z puos capillos et puos oculos et totum corp⁹ h̄z curuū et grossū aliq̄liter Scdm̄ animam vero fallax. inconstās. inuerecund⁹. irascibil⁹ p̄dit⁹ tor discordias et bella seminās. ⁊ sup̄b⁹ erit

Idic̄ exeqt^r de² tercio planeta q̄ dī mars. Nota mars mouet^r sub zodiaco taliter q̄ cōplet cursum suum in duobus annis Et distat a terra q̄ ad illā ptem ubi p̄p̄inquo^r est terre homo veniret in quadringentis et nonaginta annis et vñdecim septimanis et q̄tuor diebus sup̄posito q̄ dieta hominis esset nouem miliaria Item nota caliditas et siccitas sunt cāe aduſtionis ⁊ crispitudinis criminū. Vñ nati sub marte habent paucos cīnes causa siccitatis et habēt coruos seu crispes crimes gracia aduſtionis Itē nat⁹ sub marte est rubei coloris cum q̄dam obscuritate. quia color rube⁹ causatur ex eo

qz calidū agat in humidū et cōsumēdo humidū re-
linq̃t siccū. sicut videm⁹ qñ dñt aburi latēres q̃
añ abustione nō sunt rubei s̃ postea cōsumpto hu-
mido efficiunt⁹ rubei. z isti nati hñt puos oculos
qz oculus est menbrū in q° vigz hūiditas qz ocul⁹
est aquee nature ab extrinseco. 2° de aīa qđ ptz si
sedit⁹ exit aqua. et qz mars est calidus z siccus iō
nō p̃t formare magnos et pulchros oculos Item
mars induit bella qz exsiccāt cerebrū z cor incēdit
et sic ira generat⁹ Ira. n. est accensio sanguinis cir-
ca cor. et iō mars fm antiquus vocabat⁹ de⁹ belli
Item est fallax. Rō qz est sicc⁹ et calid⁹ et sic ut
sp̃ est iracundus z cogitat de malo ut fallat homi-
nes et p̃dat. Item satis appetit coitū qz calid⁹. et
modicū p̃t. qz caret hūmiditate zc

Textus

Sol qđem regularis stella existēs lumen dñū
et ocul⁹ vocatus. natū sub eo facit carnosum et fa-
ciē pulchrā z oculos magnos colorē albū cū qđā
rubedine bene barbatū z longos capillos Scđm
vero animā ut qđā scribunt facit ypocritā et malū
Iustum in exteriori pte apparetē. z facit homines
multū sciētes fm aliquos S̃z inueni aliquos dicen-
tes qz natus sub illa planeta ē regularis religio-
s⁹ p̃funde deuocōis. sapiēs. diues. diligēs bonos
et deprimens malos.

Cōmentū

Exeq̃tur de q̃rto planeta qđ dī sol. vñ sol de sui na-
tura est planeta calid⁹ z iō influit nato sub eo ca-
lorē et ē sicc⁹ s̃z tpate Vñ dicēs si sol ē sicc⁹ sicut
mars q̃re nō influūt eūdē effectū Dicēdū qđ p̃pter
caliditatē et siccitatē sol virtualiter est humid⁹ z
nō sicc⁹ mīl tpate Item sol fm antiquos dicebat⁹
p̃z deoz. qz sol ē principiū vite influens esse om̃i mū

rei. ita qd sol p ei9 accessum et emisperium nrm in-
fluit fertilitatē z generacionē Et p9 ei9 recessum
videmus arefcere z terzā fieri aridā. z in quolibet
signo manet qdraginta dies et cursum suum pficit
in vno anno Et fm astronimos tm distat a terza qd
ad illā ptem vbi ppinquior est terre hō veniet in
qdringentis et triginta annis et in viginti sex sep-
timanis et in duob9 dieb9 ita qd dieta ei9 esset de-
cem miliaria Itē nota natus sub sole est pprocita
et ad ppos qd est sub et crisis aux. qsi habēs ma-
lum sub auro. i. sub bona apperencia. vnde versus
Omnis pprocrita facietinus est herimita Itē cale-
facit tpate z .iō. facit natū sub eo magne sapiencie
qz calor saltem moderat9 ē istrumentū opandi vir-
tutes anime. qz calor facit spūs agiles et pmtos.
Itē dicūt qdā natus sub sole libenter [vult mitti i
exiliū qz amabit est et iocund9 iō deus puidet si.
bi de omni bono Itē sol fm ptolomeū in centilogio
suo dī esse occies maior quā tota terra Text9

¶ Venus est stella benuola z facit natū pulchrū
et maxie oculū et supcilijs carnosum et medie sta-
ture Scdm animā vero blādū. z eloqntē. musicalia
diligentem voluptatē gaudiū et coreā desideran-
tem

Cōmentum

Prosequitur de qnto planeta q dī ven9 Vñ ven9 h3
plura nōia. primo dicitur venus a venerādo qz an-
tiq venerabāt eā cā amoris. Etiam dicitur lucifer
qz de mane lucē indicat qñ pcedit solez seqndo [de
vespere dī hysper9 qz vesperum de nocte inducit
solē tñ seqndo et h3 colorē candentē et fulgentē
inter spdera. Et pplet cursum suum in trecētis tri-
ginta octo dieb9 Et venus est i magnitudine sicut

est una pars de viginti octo terre Et secundum astronomicos
tamen distat a terra quod ad illam partem ubi propinquior est
terre homo veniret in quinquaginta et quindecim annis
et .iij. septimanis et in uno die . supposito quod dieta
homo esset decem miliaria Nota venus est calidus
et humidus virtualiter. Et facit naturam luxuriosam et
pulchram quia gratia caloris facit naturam appetere et gratia
humiditatis facit ipsum posse in opere Item facit na-
turam diligere musicalia quia musica est utilis per cantum
tibus et ipsis amatoribus Item nota supposito quod ve-
nus et saturnus veniret secundum oppositum tunc natura illo
tempore non esset omnino malus nec omnino bonus sed
medio modo se haberet quia bonitas veneris retardat
maliciam saturni quantum potest et sic facit ibi medium T.
¶ Mercurius quem astronomici. solē assequi asserunt et ex
radijs assequi . facit naturam cum corpore gracili satis pueri-
pione et barbe pulchre Et raro secundum animam erit sa-
piens et subtilis. philosophus diligens Et studium boni moris
et perfecti hominis et ille multos acquirit amicos. et
tamen non multum fortunatus in eo bona consilia vigent
vera et nullius prouidentie expressis modulationibus. et non
disci .i. socius in malo. Comentum

Hic exsequitur de sexto planeta qui dicitur mercurius
Nota mercurius spiritus greditur cum sole et nunquam ab eo
distat amplius quam triginta gradibus Colore habet radi-
entem raro propter vicinitatem soli videtur Sed tamen in me-
ridie mediante speculo videtur Et mercurius quasi merca-
tor. kyrios .i. dominus quia mercatores indigent elo-
quencia. unde mercurius dicitur deus eloquencie et
complet cursum suum in tricenis triginta octo die-
bus ita quod modicum minus quam per annum Et quanti-
tas mercurij est sicut una pars de viginti duobus

mille ptibus terre. iō est stella pua Et lra dicit qd
mercuri⁹ dñhit⁹ a radijs solis. Rō qd dñmue mo⁹ sū
sole Et ppter radios sol videri nō pōt qd lumē mai⁹
obfuscat min⁹ Item nat⁹ sub eo diligit pñiā qd fa
cit natū subtile fm animā. iō diligit subtilia Item
mercuri⁹ facit hōiem loqcem multas infirmitates
patit⁹ et ipse ē bon⁹ dñlij

Textus

Luna cum sit velocioris motus. facit natū vaga
bundum. ver⁹ fuone. nulli⁹ fuicij. et facit icun
dum et mediocre stature. et habet oculos neqles
scz vnū maiorē reliquo

Cōmentum

Exeqtur de vltimo planeta qd dñ luna Nota septi
timo et vltimo qd luna est velocissimi mot⁹. iō nat⁹
ei⁹ ē fag⁹ et nō pōt durari in ali⁹ officio vt fuicio
Et qd luna ē velocissimi mot⁹ pñz qd qnto planeta
est inferior tāto cici⁹ mo⁹. vñ luna dplet cursuz su
um i viginti septē dieb⁹ et octo horis Et fm astro
nimos tm distat a terra qd ad illā pñz vbi pñqoz
est terre scz ad concavū orbis lune homo veniret i
xij. annis 7. l. octo septimanis et in tribus dieb⁹.
supposito qd ei⁹ dieta esset. x. miliaria Nota luna hz
lumen a sole. et qñ currit cū sole tūc hz maiorē vi
gorem et vim vt in nouilo⁹ et i quolibet mense ani
dplet cursuz suū p. jz sig Et in luna videm⁹ macu
lā et cā hui⁹ est per dñtatorē. 2⁹ celi qd luna ē cor
p⁹ rotūdū et rap. in me⁹ densum ex nubib⁹ Et iō i
medio ppter raritatē nō pōt reuerberare lumē solis
et sic penetrat ipsum in medio et p hoc patet ob
scuritas

Textus

Et sciendum qd omes stelle et alie ptes corpis
supcelestis illa officia diuinitus ipsa exequentur
et sp sic agunt et sic nūquā impediūtur qntum est

ex pte eay. Et iō si phas est dicere fm̄ ea q̄ dicta
sunt omnia inferiora a superiorib⁹ reguntur Et iō
illa q̄ diuino sacrificio ⁊ bestiali ymolacione ⁊ alia
q̄ in mundo fiunt n̄ pnt remoueri ab actiōe corpū
supcelestiū dāciū vitam et mortem. Cōmen.

Hic autor ponit vnū notabile qz pri⁹ dictū ē qz
natus sub diuersis planetis diuersimode regitur
et pducitur Diceret aliqs quō ē quare sunt stelle
sic ordinate Respondet⁹ qz p naturā diuinā talē or
dinacō facta ē. de⁹. n. sic ordinauit domū planeta
rū. Et illud patet. xij. methaphisice Et autor vult
qz p ieiuniū et sacrificiū bestiarū non p̄t remoueri
cursus planetarū. Illud p² qz mot⁹ celi est semp
ymiformis et regularis. octauo. phisicorum et sp
inuariabil⁹ sicut ergo deus instituit ab eterno sic
ab eterno vel in eternū pmanebit Sed d̄t sapiens
dñabit⁹ astris fm̄ theologos hoc nō esset nisi cur
sus planetarū et effect⁹ impediri possent. Rñdet⁹
qz sapiens sic dñabitur astris qm̄ videret aliquē
effectū saturni de necessitate vt frigiditatē tūc
potest se cauere a nocumto Sz nō p̄t ip̄dite eorū
effectū sim⁹ qm̄ ita semper agunt Et autor loq̄tur
naturaliter cū dicit qz p sacrificia non p̄t remoue
ri effect⁹ planetarū qz theolog⁹ tenet ibi opposi
tā ptem qz omnia sunt in potencia dei. et de⁹ agit
libere et sepe exaudit p̄ces xp̄i fideliū

Ex istis verbis sic forte aliqs crederet me sic ca
pere in duplici peccato. primo q̄de⁹ qz statim visa
supficie verborū occluderet ex eis verbaliter omia
de necessitate venire Sc̄do qz me occultorem xp̄ia
ne fidei vellet dicere Et necessariū de istis narra
tū sit planetis

o i

hic rñdet cuidā q̄stioni qz aliq̄s posset dīdicē
autori Ex dictis nāqz ptz q̄ oīa ex necessitate veni
unt. qz eueniūt iux̄ cursum planetarū. et ille n̄ pt.
impediri s̄m autorem Vñ oīa bene eueniunt ex ne
cessitate dīcōnata. s̄z nō absolute. h̄o sic declarat
qz q̄libet effect⁹ de necessitate euenit stātib⁹ suis
cāis nc̄is et infallibilibus. vt dicit aristotiles 2°.
posteriorū. s̄z qz materia qñqz ē indisposita iō eorū
effect⁹ impediunt⁹ p acc̄is Et sic supposito q̄ vt⁹
planetarū in tali signo inducat mortē tñ aduc. h̄o
p remedia pt̄ p̄seruari. z sic materia n̄ ē disposita
seu apta ad talem effectū Ex illo ptz error illoꝝ
q̄ dicūt omnia euenire de nc̄itate p̄stellacōis

T autē ea q̄ dicta sunt lucidior lumie d̄noscāt⁹
et quō aliqñ plures fet⁹ fiūt in matrice z plures
pueri nascuntur sicut duo gemelli. optunū ē mo
dicū trāsgredi ab h̄ois generacōe et vidēdū ē de
generacōe aīaliū imp̄fectoꝝ. q̄ n̄ ex semie s̄z putri
factōe generāt⁹ Juxta qd̄ notādū q̄ illa aīalia im
p̄fecta sicut musce et similia n̄ sp̄ eodē mō generā
t⁹ sicut p̄fecta aīalia. qz p̄ decisīōm semis n̄ gene
rātur s̄z exputrefactis. vtz q̄rto methaphisice

Capitulū tertiū in quo autor agit de formacōe
fet⁹ in utero Et primo facit disgressionē a p̄posito
Scdō regreditur ad p̄positū. ibi. respondem⁹ et di
cam⁹ Nota q̄ musce et aranee sunt animalia imp̄
fecta. z non sunt de perfectione vniuersi S̄z tam
non omnino frustra. iō qz natura ip̄a ordinauit vt
malos hūiores absorbeant et vt eo melius homi
nes a mal⁹ homozib⁹ p̄seruaretur.

Vtq̄ at aīalia eadē ex semine ē sine semine ge
nerant⁹ Dubitacio est apud plures. opinio em̄ a

vicene capitulo et libro de diluuijs est. qd eadem
alia ex semine et sine semine generantur Et declaratur
qz diluuiū fieri potest adhuc vlt et in tali diluuiio
corrūperetur om̄s viuentes. corruptis at oib9 vi-
uentib9 fieret influēcie ī cadauera mortuorū q̄ pu-
trefacta sunt. et tūc ex v̄tute celi generabūt eadē
q̄ pri9 fuerunt. ita qd vnū generat ex putrefactis
et aliud p̄ decisiōm seminis generabit sibi sike in
specie et declarat possibilitatē hui9 ad sensum di-
cens Capiantur capilli m̄kieris menstruose et po-
nantur sub terra pingui vbi iacuit fim9 tpe hye-
mali tūc in vere siue estate valescēte calore sol̄ ge-
nerabitur serpens longus et fortis Ille vltra ge-
nerabit sibi sike in sp̄e p̄ decissionē seminis Et il-
lud idē declarat in mure qz tpe suo qdā mus erat
factus ex putrefactione et illa vltra sibi genera-
uit similem in specie ex semine. plures rationes
possunt adduci Sed sufficit qd dictū est qz lon-
gum essent omnia incidēcia ad illam materiam
enarrare

Hic aūtor mouet dubiū et sic qd ponit opiniōm
auicenne et rationes eius Scdō repbat illā ibi
breuiter ad illā 2c. Nota auicenna posuit datorē
formarū. vtz p̄ omentatorē. 12o methphice et q̄ro
Et iō ipse vltra posuit qd v̄t9 diuina mediāte motu
planetarū possit ifundē formas et dare esse et tūc
vl̄ ex putrefactōe reb9 generatis illa vl̄ genera-
t sibi sibia sicut etiā posuit si v̄t9 sol̄ ī terra pducit
planetā qd ille vltra mediāte fructu et semine pos-
set pducere aliā planetā Nota qd crines mulieruz
d ij

menstruosam sunt multū humidi et grossi et vene-
noli. et iō si isti ponātur sub pīguī terra in hyemē
tunc generabunt^r hūositates et venenositates p
virtutē sol et pnt verti in serpentes et sic dicit^r q
basilisc⁹ fiat artificialiter in fimo exouo Vñ fim⁹
est terra pīguis arphimata hūiditate repleta Et
iō facit aliqd fructificare vñ in terra arida z sicca
illud non habet veritatē Itē in hyeme cum fim⁹
ab intra est humid⁹ et calid⁹ sufficienter. qz fri-
gidus circumstans non pmitit calozē in natū ex-
alare et recedere Nota m⁹ q generatur ex putre-
dine terre est grossior alio mure generato p deci-
siōm seminis Et ille habet caudam maiorem et ē
mktū venenos⁹ qz materia fuit putrida valde exq
est pduct⁹. Item auicenna posuit qndā vitulū ce-
cidisse de celo quē dixit generatum fuisse in aere
ex putrefactione

Breuius ad illā opiniōm dicēdū ē q ipa nīē vā
et rō est qz fm phm .viij. phicoz sicut aliqs habz
ppriā materiam sic pprium hz agens qz tali mate-
rie est tal forma. qz ali⁹ est act⁹ materia et ali⁹ ē
act⁹ forme vt .viij^o. metha. Et tñ illa alia hnt di-
uersas formas et materias z p dñs diuersa agen-
cia et generancia hēbūt Itē .n. phi. viij^o phico-
rum est q eadē alia saltē fm spēm pnt fieri ex se-
mine et sine semine. sicut sanitas qñqz fit ab arte
qñqz a natura S; in hoc differt ab auicenna qui
ait. q nūq animalia pfecta sine semine fiant. fm
āt phm h^o nō ē ven. differt etiā ab eo qz fm doctri-
nā phi. j^o metheroz. Diluuium vñ est impossibile
apud naturā fieri. tā p ignē q p aquā h^o rōm dicit
albert⁹ qz diluuiū fit ex ostellatione humectate

io si ostellaco huetas respicit vna pte terre tuc
alia oppoita terre respicit alia pte scz ostellaco de
ficcās Et qntū vna huetat in vna pte tuc alia de
ficcāt in alia pte. io impossibile ē q dicit auicēna

Hic autor m pbat auicēnā ē opinionē auicēne .
Et nota rōm dmtatoris pbatie q generatū ex se-
mine et sine semine dnt spē sic q agēs ē diuersū
et recipiēs diuersum et tuc receptū erit diuersū.
3 a) pparatis et a putredine generatis sic ē. q ma-
teria ē alia scz semē et putredo. Itē agēcia sunt du-
plicia sicut vtrūq sol et stellā. cū calore incorpata
in putrefactis ab vna pte Et agēcia a qb9 seia de-
scindūt ab alia pte scz in pparatis. sic illi duo mu-
res dnt spē Et si serpens fit et generatur a crimi-
b9 et ultra alius generat per decisionē semis illi
dnt spē. nota ipossibile ē fieri diluuiū vte qz pla-
nete n pnt sic occurrē Sz bñ fit diluuiū pticulare
vt si oīs planete occurrēt in h° frigido sig° pi-
sciū qz illud signū est sūme frigidū io attingē pos-
set Diluuiū tñ generaret i vna regione quā illud
signū respicit Et sic n pt fieri nisi miraculose Le-
em q factū fuit diluuiū vte pte maliciā hōim de il-
loh nihil ad ppositū cū natura loqm Et dictis not
p expigēciā videm9 nos q tpe hiemale in vna re-
gione plus generat de aq. et in alia regione oppo-
sita vbi ē estas plus generat de aere et igne fm
cursum planetarū .

Respondeam9 et dicam9 q qdā sine seie gene-
rāt et cām h9 generacōis reddit phs qrtō methē-
roz. dicēs calor disgregās corp9 mixtū facit p h°
q subtile exhit et relinqt grossum. et nō est abso-
lute calor Sz est virt9 ostellacōis et celestis Et

philosophi intētio ē q materia ex q̄ aīal sine semie
nascit^r est aliq̄ hūiditas subtil^r in q̄ qdā calor natu
ral^r sepe agit ex pte celi q̄ dū pporcionat^r est ma
terie. in quā qdem materiā forma tal^r aīal d^r intē
cio duci hāc hūiditatē calor celestis iā dicit^r segre
gat a q̄libz pte grossi terrestreis. z scdm intentōez
phi. vii^o. methaphisice hec generatō ē vniuoca sal
tē v̄tualit^r. nō at formalit^r. p h^o soluit^r dubitatio q̄
qdā faciūt dicētes oē qd generat^r vniuoce ex sibi
sibi genera^r in spē. v̄p. est v̄tualit^r. Circa h^o notā
dū q ex eadē materia. p̄la aīalia īpfecta nascunt^r
vt ex stercore equi nascūt^r musce vespes z p̄la dī
milīa diūse spēi z diūsi coloris z fig^re genera^r.

Hic soluit dubitātoem z r̄ndet scdm intentōez
suā Nota s̄m albertū tal^r est mod⁹ generatōis aīa
liū ex putredine. q calor sol^r qn̄ p̄tendit^r vsqz ad
materiā putridā tunc extrahit humidūz subtile ab
illa materia et genera^r quedam pellicule exteri⁹
ita q calor interior nō p̄mittit^r exire z tūc v̄tute
sol^r ille calor q̄ est in materia putrida petit exitūz
et īpedit^r. z ex tali motu sursum z deorsūz gene
rat^r qdā spūs pulsans. mediāte q^o spū vita p̄duci
tur ī tali materia Et si q̄ri^r v̄p. ille spūs pulsans
sit suba v̄l accēs Dicēdū ē q est suba qz mediāte
v̄tute formatiua ille spūs agit. et qz agēs non nisi
mediate s̄bam p̄ducit iō necesse ē illū spūz eē sub
stanciā. Et ille spūs ē corp⁹ subtile generatū ex
subtiliori pte materie putredinis Sz dubita^r v̄p.
ille spūs sit aīal⁹ v̄l māiat⁹. Dicēdū ē q ille spū
rit⁹ nō est formaliter aīal⁹ sz virtualiter qz educit
aīaz viuē effectiue d illa materia putrediali Et iō
dicit auicēna in. xij^o. methaphisice ī illa disgressiōe

ubi im. pbat auerroim platonē z theumixtiū. q. ex
putredine generantur rane Sz autor dicit calor so
lis attrahit hūidū a putredine. pbo p expientiaz
accipio vnū murē putredinalē et ponā in locū ubi
sunt radij solares in vigore inuenio q. calor sol fa
cit exalare totā materiā muris ita q. ibi nihil re
manet nisi pellis Nota genera. vij. methaphice
diuidit. q. qdā vniuoca qdā equoca Equiuoca est
qn for maliter generās z genitū dñt spē vt si ge
neratur mus de terra zc. Vniuoca est qn generās
et genitū duemūt in spē vt hō generat hoīem vel
equ⁹ equū Et ex illo soluit. dictū pbi vij. metha
phisice qn dicit. oē q. fit a siti suo. i. spē fit. ven. ē
de generatōe vniuoca sz n equoca Nota aīalia ge
nerata ex putredie nō hñt sp. eundez colorē spēm
vñ figurā Rō q. ista aīalia dñt spē mō q. cūq. dñt
spē etiā dicū. differe figura z i colore naturali q.
ista osequuntur formā.

Causa autē diuersitatis illoz aīalium est diui
sio seminis in matrice et illud est ven. principalē
in animalib⁹ pfectis Et est notandū q. in matrice
mulieris plures sunt cellule. qn tunc semen deci
sum a patre sic colligitur. q. in vna q. q. cellula ma
triciis semen sic recipitur tunc est modus genera
cionis plurium fetuum et ille modus generaciōis
respectu animalium in impfectoz accipit simile. ita
q. inest aliquid loco matricis et aliquid loco semi
nis Et ideo talis humiditas diuidit. per loca edu
cionis fetus in putrefactis. et ideo mltiplicatur
talia animalia Et cā. sibi tūdmis taliū aīaliūz est
silitudo hūidi. educi d. corpe i ptes hō gemias Et
diuersitas spēi taliū animaliiū sumi. p oppositū sz

p humidū eductū in ptes eutrogemias

*qre ptes pueri
asunt*
Hic autor infert causā qre aliqn' plures pueri na
scūt. vñ plures sunt cause plurū fetūū priculatiū
Prima est diuisio semis in cellulas et nō ē suffici
ens qz exptū ē p obstrices qz semel vna dñā pepe
rit massā carneā p̄tinētē septuagita figuras. hōim
mō certū ē q n̄ sūt tot cellule matricis Scda cā ē
habūdācia semis et tūc diui'z spargit' et fiūt plu
res fet⁹ Tertia cā ē qz qñ mulieres i coitu nimis
mouēt se et tunc circū dispargitur semen et fiunt
plures fetus.

*qrola sūt lōga
et qdā breuia*
q aut qdā animalia generata sunt lōga et stric
ta et qdā breuia. hoc ē ex diuersitate pplexiōis
qz ex colerico calido z sicco generat' corp⁹ longū
strictū et gēile eo q calor in eo multū extendit'
Ex flemmatico frigido hūidoz generat' aial breue
et latū qz humor aque⁹ est multū dilatabit 2 fri
giditas non multū extendit ipm S; ex sanguineo
calido et hūido genera' aial mediū inter longū et
breue ppter calidū et hūidū tpatum S; ex melan
collico genera' aial strictū et breue qz friditas nō
pmittit ipm extendi et siccitas nō pmittit ipm di
latari Ex colerico at accidētali et adusto genera'
animal longū et valde gēile qz feruor caloris eius
multū extendit' et siccitas mediata attenuat'. Et
est notādū q colericus z crocei coloris vt frequē
ci⁹ Et sanguineus rubei coloris Et melācollicus
nigri coloris Et flemmaticus albi coloris Et quorū
natura pmixta fuerit hon. z q̄litas Et color neces
sario pmixtus erit Sic g° in h° ca° hēm⁹ modū ge
neratiōis aialiū impfectoz. et qñ plures fet⁹ sūt
fiunt. tā in ipfectis qz in ipfectis. et qre aliquod

animal est longum et aliquod breue.

Hic autor ostendit cam que quida animalia generata sunt longa et breuia et satis patet in textu. Nota nullus homo est qui sit purus colericus vel flegmaticus et sic de alijs. Sed omnes mixti. Sed unus bonus plenus habet sanguinem qui aliter quod nullum est aliter in elementa equaliter dominantur ut probat auerrois primo celi. quod si hoc esset verum homo ubique poneretur amitteretur quod est impossibile et.

Nunc autem ad superius dicta de generatione et formatione embryonis in utero materno. Sermonem nunc duertur magis et de modo exitus dicamus. Et primo videndum est quod iste tres potencie anime scilicet vegetatiua sensituiua et intellectuiua veniunt ad materiam fetum siue quod ordine. Iuxta quod notandum quod illud est alterius negotij quam prius materia requirit quod respicit sciendum libri de animalibus. tunc aliquantulum de ipso breuiter tangamus aliquid.

Hoc est capitulum quartum et est de creatione feti. Et primo permittit quida necessaria. Vnde dicitur ista quod ordine. quod inter istas potencias est ordo perfectionis et diuersitatis et ideo dicit commentator primo metaphysice in de eorum quod primo respiciuntur et accipiuntur forme vides et per ea minus vides usque ad determinabiles et igitur semper est ordo et.

Sperma vero collectum in matrice materis augmentatur statim quando infusum est ei et quando matrix bonus est clausa. Sed alimentum est a potencie vegetatiua quod spermate decisso a patre et a generatione dimissa est ista potencie vegetatiua per 2° de anima quod potencie vegetatiue sunt duo opera scilicet generare et alimentum uti quod planta generat plantam. animal vero aliter. Vnde videtur quod ab illa anima fluat virtus generatiua. postea vero tempore subsequenti secundum exigentiam nature supradicta materie anima sen-

sibi et postea anima illi spiritui ob illud. Et ille virtutes
scilicet vegetatiua et sensitiua distinguuntur per ope-
rationes que ultra debent per obiecta. et non debent ille due
potentie scilicet vegetatiua et sensitiua ita que sint
due potentie distincte. est enim una et eadem essentia
quauis non eodem modo. et hoc dicit philosophus. xvi. de anima
libus. embrio. primo uiuit uita plante. secundo uita ani-
malis. tertio uita huius spiritui uel huius. Etiam addit in
homine virtus intellectiua que non generatur a materia
sed a celo et est de foris infusa. unde est finis et perfectio
omnium formarum existentium inferiorum. Id conuenit apud
medicos dici quod prima uita est latens et occulta. me-
dia apparet et manifesta. Ultima uero excellens et glorio-
sa a prima est sensus naturalis. a secunda sensus animalis
a quarto sensus uisus auditus etc. a tertia uero est sensus
spiritualis a quo interpretatio discrecio perscrutacio
et sic de alijs.

hic autem ostendit intentum suum ostendendo quomodo iste
tres potencie ueniunt ad materiam. Nota spiritus est semine
uiri est quomodo uitalis quia uiuit uita hominis. Et quando istud
recipitur in matricem uiuam et calidam tunc operatur in se-
mine mulieris. Et uirtus generatiua primo generat
pelliculam fecundam cui semine inuoluitur et sic continue
se mouet ad semen mulieris. et penetrat in mate-
riam longam latam et profundam. Et incipit ibi uirtus formati-
ua generare spiritus pulsantes et pulsatiles. et in eo
quod generat illos spiritus pulsantes facit materiam uiuam
et format uenas et nervos in quibus currunt illi spiritus
unde spiritus et uene pulsatiles sunt saltem proportionabiles et
inueniuntur in arboribus et in plantis. et tunc materia sic
uiuente uita spirituum que uergetur illam materiam tunc ani-
ma sensitiua recipitur in illa materia. Et tunc in homine
materia stante sub anima cogitatiua que est ultima

forma material p vtutē dei et celi intellect⁹ infū.
dit⁹ et introducitur. vñ loquēdo tā phice q̄ theolo
gice intellect⁹ nō educitur de potētia materie qz
intellect⁹ non est corp⁹ nec vt⁹ in corpe p cōmen
tatorē terciō de aīa p̄mto q̄nto et q̄rto. S3 theolo
gice loquēdo tūc anima est forma subalis corpis
hūani dās sibi esse subale. S3 auerzois ponit q̄ i
tellect⁹ copulātur nobis solū a generatōe et p co
pulatōem fantasimaticā sicut nauta nauī p nauiza
tionē. et pōit q̄ sit vna in hōibus omib⁹. Et ille
articul⁹ est ab ecclia adēnatus q̄ emim h⁹ credunt
saluari nō p̄nt Et p hoc tenēt potētissime aristote
lem esse adēnatū qz in illa oppmōe videt⁹ mortu⁹
fuisse ita q̄ ad min⁹ dubitauit sic q̄ nō firmē cre
didit quēlibz hōiem habere distinctū intellectū a
deo creatū sicut videt⁹ in 3⁹ et 2⁹ d aīa. Nota illa for
ma dicitur educi de materia que extenditur. extē
sione materie ita q̄ tota est in toto et pars in par
te extēsiue vt omnia sensitiua in corpore pedali pe
dalis et in semipedali et semipedalis licet sit to
ta in toto virtualiter. Nota autor videtur poni
illud q̄ potentia vegetatiua sit p̄o aliquo tempo
re in materia p quo non est sensitiua illud est vñ
manifeste. ita q̄ prius manifestantur opera hui⁹
potētie quia prius apparet fetū nutrirī et augmē
tari aīquam sentiat et moueat.

ps p̄cat
Tps vñ egressus ab vtero materno vt fre quēci
us est in nono mēse. q̄busda tñ in octauo quib⁹ dā
in decimo et q̄busdam in vñdecimo et non vltra q̄
dā vñ mulieres solent parē in scdo mēse et aborti
ue. id est naturā hōis nō pducūt s3 aliquā materi
am carneā et lacteā. Illud at accidit eis ppter p̄a

ut qz materia mēstruon. corrupta est t' p' mimum
motū p' quē rumpit' matrix t' ppter alia mala Et
iō meretrices et doctē mulieres t' helene i hac ar-
te qñ senciūt se impgnatas mouēt se de loco ad lo-
cū de villa ad villam. et ducūt coreas 7 multa alia
mala et vt frequēci⁹ multū coeūt. et. luctātur cū
viris q' motū liberēt' a dceptiōe. et cupiūt coitum
vt p' delectacōm obliuiscant' dolorē q' generat' ex
destructione fet⁹

hic autor exeqtur intentū suū de egressu fet⁹
Nota omnis fet⁹ q' egreditur in nono mēse vt sepi⁹
viuit ille fet⁹ ē bñ matur⁹ et satis fortis qz non⁹
mēsis correspondet ioui. Iupiter at ē beniuol⁹ pla-
neta scz calid⁹ 7 hūid⁹. iō ē ministrator et nūci⁹
vite vita at' assisti i calido et hūido. Itē autor dicie
qñqz in vndecio mēse fit egress⁹ et illud non est
ver⁹. sed mēieres dīcipiūt' in dputacione qz qñqz
dīcipiunt vnā massam seminis et p' aliā qñdenam
in. gnāt' et tūc putāt se dcepisse prius. vnde il' a
massa pri⁹ dcepta eicit' et emittit' tpe v̄e dceptōis
Nota qñ puer pri⁹ egredit' tūc ponit digitū ad os
ex sue nature exigencia Rō qz puer exit de matricē
tanquā de balneo calido et tūc veniēs ad aerē
sentit. frigus iō ponit digitū ad os calidū Itē qñ
nascitur tūc sonat qz patitur ab aere frigido. Et si
facit clamorē in ventre signū est q' nō exit viu⁹ qz
aliunde nō faceret clamorem. nisi a qdā lesione

Est at' notādū q' iuuenes mēieres ex timore et
exictu comitui sepe disponūt' in cruris q' ver⁹ vi-
tā hīs moriūt'. et si vitā nō habuerit possibile esset
q' semen motu naturali a forma hōis destitueret'
Causa at' hui⁹ primo accidit ex pte timoris a quo

totū corpus immutatur ⁊ disponitur ad egretudi-
nē et p ei⁹ aduentū fet⁹ leditur et extinguit⁹. Se-
cūdo ex pte fulminis quod penetrat vsq ad adīte-
riora et eā destruit et abustionē facit et tñ nullū
signū adustionis extra apparet ppter vaporis illi⁹
subtilitatē Et est etiā vapor ille fortissim⁹ q etia⁹
qñq⁹ interficit hōiez eo q penetrat ad menbra vi-
talia iteriora ⁊ ppter subtilitatē nō apparet adustio
eo q magis ledit ictū q calore Et tūc vt frequen-
ci⁹ fm dispōm naturalē iteriorem vbi fetus mue-
rit⁹ disposit⁹. et tunc sūmit totum humidum ra-
dicale et cōplexionale fetus et tunc fetus extin-
guitur Et est sciendum q illa non sunt ficta qz si-
cut recitat albert⁹ de opacōe et effectū fulminis
q in ictu tonitrui qñq⁹ videt⁹ oburi calceus pede
illeso et everso. ⁊ qñq⁹ pili iuxta loca libidinis m-
bris illesis. et q ictus fulminis ptingit ad interio-
ra p hunc modū quē dixi. fides h⁹ est qz veneno-
sus serpens percussus a fulmine p paucos dies
vermiculat et putrescit. et est spens a quo tollit⁹
venenū p hmōi impressiōē. Itē signū fideiē. do-
leū pcussum c⁹ vñū stetit p aliqđ tps nō exeūdo
de his autē supfluum est hic determinare

hic autor ponit qdā notabilia Et nota q toni-
truum qñq⁹ ex calore solis fit scz qñ exalaciones
calide recipiuntur inter nubes. et ibi p frigus nu-
bium exagitantur tunc scindunt nubem et ex tali
forti motu fit incensio illarū exalacionum et p dñs
coruscacio iō illi peccāt q dicūt q fiat in terciā re-
gione aeris qz fit infra nubes Et duo sunt motus
tonitrui scz ictus et fulmē. modo ict⁹ ille quādoqz
scindit arbores et ille est sonus et ille non scindit

arbores et ille est sonus ⁊ ille nō scindit s; ict⁹ S; fulmē nō q; ē valde subtile q; Genera^r ex alacōe subtili et calido et illud fulm sepe oburit calceū pede illeso Rō q; qñq; fulm ita cito recedit q; pe dē n̄ t̄agit et qñq; oburit pedē calceo manū ille- so Rō q; calceus ē subā porosa sicut omnis pellis iō fulm trāsit p om̄s poros calcei et inuenit pedē resistantē iō illū oburit

C Sed de his q; dicta sūt itendo qdā dubia moue re quorū solucōes et determinacōes vobis amitto. Primū est vtrū possibile sit in illo tpe qñ vir ē in coitu si effect⁹ fulmis p om̄em motū fuerit. semen receptū hora eiectiōis posset recipere aliquā no uam impressiōē piquā disponatur ad aliqd aliud quā sua natura pticularis intendat.

*quod dicitur
de Bufones*
hic autor mouet qdā dubia et primū dubiū soluit sicut dī q; fulmē in hora eiectiōis semis p̄t impe dire semen a forma quā agēs pticulare itendit q; possibile est q; fulmē faciat materiam venenosam et sic facit ip̄am ineptā ad generacōm hōis. ita q; ex illa materia generātur bufones et alij vermes et patet solucio primi dubij

Scdm dubiū vtrū in hora eiectiōis a planetis posset phiberi ab ipso fulmine et tetigisse mate- riā seminis ex pte patris et matris

hic mouet terciū dubium ⁊ pōtest sic solui q; vir tutes planetarū pnt impediri a fulmine iō q; pla nete qdā influūt virā et eē tale hoc fulmen de- struit. Vtteri⁹ dubita^r qre hoc poti⁹ fit in princio eiectiōis seminis quā tpe dñti Dicēdū q; tpe eie- ctiōis tunc semē est adhuc tenue et cito p̄t impe diri. 2° dū q; dictū ē q; supiora n̄ pnt impediri.

q2 sp agūt naturaliter Dī q bene pnt impediri in
illis q sequūtur opa prima illoz

Terciū dubiū vtz p ictū fulminis tāgēte mate
riā vtrāq3 posset influē semini virt utē p quā pce
dit ad formā masculi ita tñ q materia pri9 dispo
sita fuerit ad femelle formā l dispōnis et everso

Mouet terciū dubiū et soluit sic si materia ess3
disposita ad formā femelle tūc p ictū fulminis in
masculū disponi posset. et everso. et iō attingē h°
posset et ille solucōs sunt pbabiles Et vult autor
dicēdo q illa dubia sunt multum occulta. iō in lēa
non soluit ea

Textus

Nūc autem videamus et dicamus de fetu in q°
mense habeat egressum In octauo. n. mense raro
viuit. rō q2 omīs fet9 naturaliter tēdit ad ortū in
septimo mēse. z incipit laborare ad egressum et iō
cū in septimo mense laborauit tūc debilitat9 ē 8°
si in octauo mense exiat nō diu viuit Si vero in no
no mense exiat est san9 q2 requirit p octauū mēse
a laborib9 habitis in septimo mense

Hic autor exeqt de exitu fet9 in speciali. Nota
fetus in octauo mense male se habet hoc pbatur
extra textū rōe. q2 saturnus tūc dñatur et ille pē
rius est vite animal q2 est frigidus et sicc9 Alia
ratio pt3 ex textu. Tñ si fet9 esset valde fortis et
haberet amplū foramen p qd exiret posset euadē
et sanus exire S3 h° raro attingit S3 q in nono mē
se sanus exiat pt3 q2 non9 mensis correspōdet io
ui q calidus et humid9 et est principium vite T.
Vbi sciēdū q in qbusdā mēierib9 ē maior dolor
quā in aliqbus q2 in qbusdā accidit q fetus qñq3

prehendit manū quāq; pedū quē omnia sunt nociua.
et tūc obstetrices fetū diligenter retrudūt. et ex
illo generat^r magn⁹ dolor ita q^d plures mulieres
mū fuerint valde fortes debilitantur vsq; ad mor-
tē. accidit qñz etiā in ptu mulieris q^d corrumpitur
vulua mlieris vsq; ad anū ita q^d ista duo foramina
fiunt vnū. et tūc obstetrices discrete vtunt^r quodā
vngento vngentes vuluā. qz retrudunt matricez
et sic matrix sepe leditur et vulneratur ideo bñ
videri necessarium est in partu mulierum vt habe-
antur discrete mulieres in hoc ope hac experte
hoc at didici a quibsdā mlierib⁹ q^d qñ fet⁹ pcedit
caput in exitu tūc bñ valet negociū qz tūc alia
membra faciliter secuntur et sic fit ptus leuis

hic auctor ponit vnū notabile et est satis notū
ex textu Sed est notādū q^d qñ fet⁹ pponit pedem
vl manū nō pōt bene exire qz tūc iacet obliq; i vno
latere et maxie stimulat z tūc mlieres retrudunt
et retrudendo fit max⁹ dolor Et qñ vulua mulie-
ris est arta et fet⁹ est magn⁹ tūc optet fieri rup-
tura vsq; ad anū et illud maxie contingit in mlieri-
bus pinguib⁹ qz pinguedo earū facit strictum z
artum meatum

*In natural-
fuerit*
S3 circa que dicta sunt dubitacio oritur omib⁹
mirabilior scz vnde veniat puero iacenti in matrice
nutrimentum cum matrix sit vbiq; clausa Flux⁹ qd
notandum q^d qñ fetus est clausus in matrice. vir-
tute naturali in tali dplexiōe occulta. primo inter
omnia nascitur quedam vena q^d pforat matricem
et a matrice pcedit vno tramite vsq; ad mamillas.
modo qñ fet⁹ est in vtero tūc induratur mamille
mulieris quia tunc subā menstrui fluit ad mamil-

las ppter clausurā matricis et ideo subā mēstruo
sa fortiori decoctōe decoq̃tur. et vsqz ad colorē la
dis dealbatur et illud lac mlieris vocat̃ et sic il
lud pmo modo decoctū mittitur p̃ talem venā ad
matricem. et ex hō fet⁹ nutritur tāq̃ d̃ p̃po z natu
rali nutrīto Et hec est vena q̃ in extu fet⁹ ab ob
stetricib⁹ abscindit̃ in vmblico. et iō vi⁹ in puero no
uiter nato q̃ vmblic⁹ ei⁹ sit ligat⁹ cū aliq̃ filo ne
aliq̃d exiat de corpe ei⁹ p̃ hāc venā q̃ abscisa est
a matrice in vtero mlieris et pēd⁹ in vtero mater
no cū pendicula ex pte matricis annexa.

Hic autor mouet vnū dubiū vtz in textu. Nota
fm aristotelē in .v. methice tūc ista vena z vmbli
cus debent esse ad nascentia vel dnascētia qz ma
trix mulieris et vmblic⁹ pueri diungūtur median
te illa vena ita q̃ cibus trāsīt a mamillis mulieris
ad vmblicū mediāte illa vena. Nota vmblicus di
recte est in medio corpis in hoīe bene formato vt
mediāte ipso cib⁹ equaliter influatur omnib⁹ mē
bris a mamillis mulieris. Et dicit̃ vmblic⁹ ab vm
bo om̃s. q̃ est media p̃s clipei et icos custos quasi
custos vmbonis medij in corpe. Dubiū est quare
in mulierib⁹ mamille sunt supra z in alijs aīalib⁹
infra. Rñdet̃ cā est duplex. Prima si mamille mli
er⁹ essent infra impedirēt trāsītū. iō natura sagax
sic ordinauit. S3 vacca capra z alia aīalia hñt qua
tuor pedes iō mamille ñ impediunt trāsītū. Scda
cā qz mlierib⁹ a corde depēdet calor Et ille calor
exrēdit se vsqz ad mamillas. iō hñt eas in pectore
iuxta cor S3 in brutis maxie depēd⁹ calor ab epa
te. Et iō influit̃ calor ad mamillas iō sunt infra. z
iō sic etiā meli⁹ mulgent̃ et lactāt̃ a fetu. Dicēs

e i.

q̄re viri non hñt mamillas. iō q̄ viri ñ patiūt^r mē,
ftrua z ñ nutriūt pueros z iō ñ est ncēm eos hñe
S; hñt summe puas sicut mkieres hñt testickos
valō puos Vtq. meli⁹ valerēt pue mamille q̄ ma-
gne Dicēdū est q̄ mediocres sunt meli⁹ valētes
Vñ magne ñ sunt vtiles qz in ipis est calor diffu-
s⁹ hñc in z ñ hñt mltū de calore z ibi ē mala dige-
stio Etia pue ñ valēt qz ibi est modicū nutrimentū
Nota q̄ fet⁹ in vtero fm nutrimentū disponit^r z iō
mkieres impgnate phibēt^r vt caueāt se a fortissi-
mo potu sicut est vinū forte qz ñ pñt bñ digerere
illū potū. z potus fortis non ppetit fetui scum ad
huc ipse sit multum tena et debilis.

Sicut dicit aristoteles scdo phicon. q̄ sicut pe-
catū est in natura sic etiā est in arte et hñmōi decla-
ratio multū valz ad māifestatōz intenti. vñ sciendū
q̄ mōstra siue pctā in natura vocāt^r illa idiuidua
alic⁹ spēi q̄m aliq̄ pte corpis cursum omūez illius
spēi excedūt sicut attingit videri i hoib⁹ hñtib⁹ nī
si vnū pedē k tm vnā manū z sic d alijs. Istud aut
mirackm accidit mltis modis. aut em ex diminuti-
one materie aut ex suphabūdācia. Ex diminutiōe
vñ attingit plib⁹ modis. Primo^o dimintuio attribui^r
materie i se et tūc cū mēbra principalia puero de-
bēt formari natura sagax z igeniosa facit vt pple-
cius p̄t Et istis dispositis ad formatōz ceterozum
mbrorū studz et ibi ex materia quā hz facit qd p̄t
et format pte diminutā qñ dminutō ē in materia
z iō attingit error. Et iō attingit caput aliqn eē maius
q̄ natura ēqrat illi⁹ idiuidui p̄tickarī sic genrari^o.
hic autor exeq̄^r itentū suū d mō generādi mon-
stra z adducit silitudiez. Et vult q̄ natura sibat^r

mamille
q̄ ualeat.

3. Beat^roni
2. vñ ma-
ut q̄ q̄at
des aut
dijitōs

acti qz ars primo formiat et edificat bonū fūdamē
tuz postea studet edificare sup illud fūdamētū sic
tunc natura pri⁹ mēbra pncipalia z magis necess
aria format scz cor epar cerebri et testiculos. Et
postea min⁹ pncipalia sic mā⁹ pedes z brachia.
Et si defect⁹ ē in materia tūc meli⁹ est esse magis
pncipalia q̄ min⁹ pncipalia. Nota duplex ē na
tura qdā intēdens. alia pducēs. modo natura in
tēdens nō errat qz q̄ meli⁹ est sp̄ intendit. S3 p
ducēs qnqz errat s3 hoc ē ex pte habūdātis v̄l de
ficiētis. ita q̄ mōstra fiāt fm defect⁹ dupliciē. aut
fm q̄ntitatē discretā sic q̄ qnqz vn⁹ generat² cuz
bno pede l cū q̄tuor digitis in vna manu. Aut fm
quātitatē otinuā sic generat² aliq̄s cū minio capi
te v̄l cū minia manu Si p habūdantiā fuerit hoc
etiā est dupliciē. aut fm q̄ntitatē discretā sic qnqz
generat² hoies hñtes duo capita v̄l sex digitos i
vna manu et sic d alijs. ā fm q̄ntitatē otinuā sic ge
nerat² aliq̄s cū maxio capite p̄ter cursuz omunem
illi⁹ sp̄ei Nota monst⁹ dī. eo q̄ monstrat se videri
tib⁹ qz oēs diligim⁹ vidē mōstra apte amirari. vñ
monstra sunt sic intēta a natura p accñs et non p
se vñ si natura nō possz p̄ficē siue pducē qnqz di
gitos in manu pducēt q̄tuor v̄l tres fm exigetiaz
materie. Diceret qre tūc fiūt mōstra ad hoc dicūt
pbi q̄ fiūt ad exornatōem et decoratōem vniuersi
nā dicūt sicut diuersi colores in pietē exñtes de
corāt ipm parietē. Sic etiā diuersa mōstra ipz vni
uersum exornāt mūdū. Itē mōstra etiā maxie fiūt
per influēntias celestes qz qnqz regnat specialis
stellatō. Et ab illa diuerse figure influūtur Vñ
exptū est q̄ generati sunt duo gemelli ramifici i

dozsu hñtes distmcta capita vñ mēbza et distm-
ctas manus et non pedes zc.

Iuxta q̄ notādū qz fm̄ intentiōz p̄bi oē mixtum
arsurgit ex q̄tuor elem̄tis. et iō q̄ est nature ignee
cadit in suū sike. et qd̄ est de natura terre cadit in
suū sike et sic de alijs Ex isto vn⁹ crederet z oppi-
naret me velle dicē q̄ elem̄ta formalitē essent in
mixtis h° em̄ est qd̄ itentōez p̄bi p̄mo d̄ genera-
tōe v̄ vult q̄ solū v̄tualiter sint i mixtis mō ex istis
possibile est aliqñ semē hñe p̄portōem dimīutam
ex pte alic⁹ impedim̄ti specialē vt si ex pte t̄re fu-
erit atigit dimīutōz fieri in essib⁹ eo q̄ ex ea ra-
dicalit̄ format⁹. dicalit̄ format⁹.
suū fm̄ intentū p̄bi. i⁹ d̄ generatōe Nota autor est
isti⁹ oppiniōis q̄ elem̄ta maneāt in mixtis v̄tualitē
Ita q̄ ex elem̄tis corruptis generat⁹ forma mixti
in q̄ t̄seruāt q̄litates elem̄torū sicut videm⁹ i mel-
licrato q̄ est mel z vinū v̄tualit̄ s; n̄ formalit̄ illud
p̄ba⁹ qz elem̄ta sunt p̄tria illa at i eodē fundari n̄
p̄nt vt ē mēs aristotelē in q̄rto p̄hicoz. et autoris
sex p̄ncipoz. scz gilberti porritani et aristotelis in
p̄⁹ p̄dim̄tis et petri hispani et boecij in li⁹ d̄ diuisi-
onib⁹ Itē elem̄ta sunt corpa distmcta n̄ opaciētia
se in q̄libz pte mixti iō v̄tutes eoz. non manent.

Est igit⁹ notādū q̄ mēstruositas nō solū ex pte
materie atigit sic n̄ dictū est S; etiā aliqñ ex ma-
licia matricis q̄ si fuerit lubrica et viciosa vñ mali-
ciosa totū semē nō retinebit s; disp̄git aliqñ. ānquā
totū semen in massaz colligit⁹ tūc vita occupatur
et matrix claudit⁹ et sic modicū seminis recipitur
a quo d̄z formati fet⁹ Et illud hz speciales modos
sub se q̄ plures sunt s; de hijs narrare longū essz

et ideo hec obmittantur. et ad monstrositatem
multū opatur inordinatus coitus. ex eo qd aliquñ ma-
sculus est in coitu cū femella si tūc masculus tpe
coitus inordinate iacet cū femella monstru facit
in natura. Narratur enim de quodā q lateralit̃ ia-
cuit tpe coitus et femella generauit puerū in vno
latere curuū et in pede claudū. Et cā huius ex in
ordinatione coitus pcessit 2c.

Hic autor ostendit aliū modū monstruorū siue monstru-
ositatis vñ matrix qñq3 est cā monstruositaris vt
si fuerit lubrica. vñ lubricū dicit̃ illud qd vix p̃t
retineri sicut āguilla vt aliqd aliud tale. Itē coitus
inordinat⁹ et vehemēs maxie ē cauēd⁹ p̃t fetū d̃bi-
te pducendū ne semē puerse recipiatur ī matrice
Et nota qd p̃tato coitus stando est irregularis in
natura quāuis rudes non curāt qz semē ita debi-
te recipi n̄ p̃t sicut d̃z Ex illo patz qd mēta sunt pe-
cata q n̄ solū peccāt in lege s3 etiā in natura quia
natura debite et regulariter intendit pducē 2c
Aliqñ vō p̃tām naturale attingit ex sup̃habūdā-
tia materie q diminutioni opponit̃ sic qd multe tortu-
ositates et humores apparent in mēbris. Et hui⁹
est rō qz si natura habūdāt in pte seminis deputa-
ta ad corpus vt ad caput tūc natura facit illud
qd naturaliter p̃t sc3 aliqñ duo capita aliqñ duos
pedes quorū vn⁹ est multū maior alio. et aliqñ fa-
cit gipposuz in p̃dore qñq3 in dorso.

Hic autor ostendit quomodo ex sup̃habūdantia
materie fiunt monstra vbi vult p̃fina si semen ma-
miū in habūdantia sit m̃fusum et quia matrix est
clausa et qz tūc ei⁹ tot materia trāsmutat̃ in mate-
riam fet⁹. et si tunc p̃s ex q d̃z fieri fet⁹ caput est

nimis habundans tunc fiunt duo capita vel tria
et sic de alijs ptribus alijs mēbris deputatis.

Sz omnibus istis mirabilior est effectus quem albertus recitat de vno cui nata fuerunt duo mēbra libidinis vnus ex pte viri aliud ex pte mēieris ita qd potuit succūbere. id est subiaccere et incubē. i. adīue coire. et cā huius originaliter ēpitur ex sup habūdātia materie qz materia fuit pncipiū sufficiens generandi vtrumqz nēbrorum.

Hic autor ponit mirabilē euentū de hermafroditis. Et recitat albertus qd vidit vnū hermafroditā qd vtrūqz mēbrum habuit et potuit agere et pati non qdāmo in se ipsum sz respectu alterius viri vel mulieris et hō puenit ex eo qd materia fuit tāta qd vtrūqz mēbrū fieri potuit. et mēbrū virile sp est supior et femineū inferior. Quare natura nō pducit duo mēbra virilia vlt duo feminea. Rō est qz natura de ptingētibz facit qd melior est. Sz melius est sic ordinari qz aliter sp supfluet si faceret duo virilia et duo feminea qz qdqd vnū facēt hoc etiā alterū. pterea nota qd sepe accidit qd generat gallina qd hz mēbrū indispōsitū ad coitū ita pū sic galli et illud puenit ex defectu materie. Itē si cōtingit qd generat femella sine apparētia mēbri mulieris tūc pellicula est supra posita quā oportet remoueri. Nota si hermafroditica magis apparet i spē viri sic se tenebit i tali spē. si autē in spē femelle tē itē se sic tenebit et licet sibi ambo opera exercē fm pcepta et leges et sic de alijs.

Et nota fm auicennā si semē cadit in latere sinistro matricis generat femella Si i dexto generat masculus Si i medio hermafroditica pncipāl natura

utriusque sexus masculini et femelle. et a viro tamquam a digni
ori recipit spiritum secundum naturam licet hee nature abesse fi
ant in ipso Recitat enim albertus de quibusdam gemel
lis quorum unus habuit in dextro latere virtutem ut ubi
cumque portabatur a parte illius lateris apiabatur omnes sere
et clausure Et alius habuit virtutem in sinistro quod ubique
portabatur fuerit clausa quam prius fuerit aperta. Et loquitur
de aptitudine serarum in hostijs domorum. et causa huius non per
uenit ex materia sed ex speciali constellatione celi et non
solum ex constellatione speciali. sed etiam ex speciali mate
rie dispositione ad talem effectum. quod actus actiuo
rum sunt in materia bene pre-disposita.

Hic autor ponit unum notabile et satis patet in
textu. Nota in latere dextero est maior calor quam in sini
stro Cor enim iacet in sinistro et influit calorem in dex
trum. et ideo idem generatur masculini generis caloris. et ideo
dextera pars corporis est fortior et figuratior quam sinistra
vnde a dextero fit motus. 2. celi. vnde dextera pars est modice
maior sinistra et sicut dicitur manu dextera et sic dicitur alijs. Item
alio patet quod fiat generatio duorum ramificationum
in dorso quia quicquid attingit semen recipi in duabus
cellulis matricis. et tunc potest attingere quod pellicula di
uidens cellulas corrumpatur et tunc diuisum illa semina in
dorsis et habent distincta capita et distinctas manus
et distinctas animas. et dunt baptizari per duobus ho
minibus. Nota utrum celestis mirabiliter operatur et oc
culte in inferioribus. Vnde possibile est de duobus ge
mellis quod utrum celestis respicit gemellum in latere dextero
secundum eorum virtutem secundum quam influit sibi virtutem apiendi
seras sine tactu quod ista pars dextere lateris forte al
terat aerem et ille vltima sera usque ad apitionem. Et
quod sic se habent sepe sunt fures quod seras possunt apire No
ta. diuersitatis est causa quod secundum quod virtus celestis

inuenit materiam dispositam sic opatur in illa.

Et nullus credat quod quod dicta sunt sint ficta quia in similitudine dicitur videri in lapidibus quibusdam in quos specialiter ostellatio agens imprimat speciem et formam hominis vel alterius speciei secundum exigentiam agentis. sicut visus est sepe quando lapides diuiduntur quod fit ex ostellatione speciali. Et non est mirum in gemellis cum etiam in quibusdam alijs accidat ubi est possibile inuenire et omnes modi speciales in monstris possunt reduci ad duos modos principales scilicet propter inobedientiam materie vel insufficientiam materie secundum auicennam in secundo methaphisice. Et per inobedientiam intelligo indispositionem quando materia non est bene disposita tunc non obedit agenti. Et per insufficientiam intelligo diminutionem vel impedimentum ex parte ipsius matricis.

Hic autor respondet tacite questioni dicens. Dicens 8° aliquis hec sunt ficta quod ponuntur hic. et dicit hoc non creditur. Nota mediate virtute celesti in lapidibus multum triplex est virtus vnde albertus recitat quod in calupnea in quadam fenestra vidit quendam lapidem habentem speciem regis. Et tunc debuit nasci magnus rex vnde in multis lapidibus vultus humani figuratur. Et per illos lapides fiunt diuerse medicine vnde si quis sole existere in piscibus insculpet et speciem piscis in lapide ille possit conuocare omnes pisces in aqua. Et 6° est tempus determinato vnde habet in ceterologio ptolomei recitat diuersa signa et miracula de inscriptione lapidum. **Textus.**

Et si aliquis diceret et argueret sic si monstra possent fieri sequere quod natura possit priuari fine quia speciem intendit agere regulariter. Dicendum secundum auicennam quod non est possibile ex parte particularis nature omnem materiam ad suum finem amoueri nec etiam est procedendum quod

priuaciones suar. actōm habeāt fines. et ideo ed
egritudine et morte nō est instātia qz hec nō sunt
intenta a natura ptickari. s3 ab eo q hāc regit. Et
illa appellata est intelligētia fm manifestationem
phor. qui digne locuti sunt de natura 2c

Hic autor ponit obiectōz seu instantiam z soluit
in textu. Pro quo nota ēgulariter itendēs pducē
pt impediri p naturā pticularē. Et iō patz q mon.
stra nō sunt intēta a natura nisi valō p accēs Itē
natura pticularis non itendit fines priuationum
qz videt meli9 esse q̄ non esse. S3 deus z natura
celestis q omnia sciūt optime disponere. Et voca
intelligētia nō errās. vñ ex primo celi omnis mors
corruptio egritudo z ifirmitas sunt pē naturam.

Intentio nri smonis ad pns sufficiat. vt nunc
pns doctrina magis oplete habeat. notāda sunt
sig oceptōis q sunt plura. Primū est ex pre coit9
Si em mkr qñ fuerit in coitu cū viro p9 coitū sen.
tit frigus et dolorē in crurib9. signū est q ocepit
Hic autor determiat de signis oceptōis. Rō pri.
mi signi est qz qñ mulier ocepit tūc calor natutalis
ocurrit p formatōē fet9. iō relinquit9 frig9 in mē.
bris Et videm9 in fili. qz qñ hō omedit p9 hoc
pati9 frig9. qz calor naturalē trāsīt ad stōachū alte
rando cibū. iō n̄ est studendū p9 prādiū. s3 prius
modicū labora vt calefacias et sic digestionē pfor
tata studeas qz tpe studij spūs vitales ocurrunt
ad cerebrū ipz iuuā. Illud ei ptz in febricitātib9
q hnt i stōacho hūiores grossos quos calor natrua
lis itēdit digē z vadit ad stōachū iō paciūt9 frig9
febricitantes. Et calore recedente a stomacho
paciuntur magnum calorem.

Aliud signū si mētr paucū semē emittit vlt nullū
signū est qđ ocepit. Hic autor ponit scđm signū
oceptōis vtz in textu Et affig^o rōm qđ matrix clau
ditur et non pmitit semē insire et recedē. Nota
qđ iuuenes mētrieres qđ maxie delectantur in coitu
pnt emittē z non ocipe. s; hoc n̄ ē d̄ seniorib; Itē
tpe coist⁹ z oceptōis natura t̄tinet semē ab intra

Vir exns in coitu sentiat vgam suā attrahi z su
gi qđam clausura ex pte vlue mulieris. Rō istius
tercij signi est qđ qñ mētr ocepit tūc vulua fugit qđ
si virgā virilem. z ppter delectationē matrix opri
mitur et qñ claudit vgam virilem.

Aliud signū si mētr p⁹ coitū appetit oinue coitū
hoc est vey. in qbusdā qđ qđā mētrieres sunt qđ ma
gis ocepiscūt qñ ociipiūt vt visum ē prius i vna
q̄stione Circa qntū nota qđ p⁹ impgnatōez mēstru
a instigant ad coitū. Et maxime delectatōis memo
rie quā prius habuerunt in coitu z

Aliud signū si mēstrua n̄ currāt p⁹ coitū fm mo
dū solitū. et fit cintillatio i ore matricis signū est
qđ mētr ocepit. Rō isti⁹ signi est qđ qñ mētr ocepit
tūc mēstrua ouertūt^r in nutrimentūz fet⁹ scz in lac
z fit cintillatio in ore matricis ppter calozē. Et tunc
fit dolor in cruribus qđ sps sunt clausi in matrice
qđ transunt ad crura et vegetant crura.

Itē aliud signū si color faciei vlt moxē solitūz est
mutat⁹ vñ libēt solent eē rubee p⁹ oceptōem grā
calozis Itē si aliena cibaria ocepiscūt nūc terram
nūc carbōes nūc poma n̄ matura seu cerusa signūz
Cā h⁹ signi est qđ p⁹ oceptōez ē oceptōis
mētri hūozes grossi idigesti ascēdūt cerebry. et illi
mouēt appetitū aliquor. sibiū qđ si sint calidi valō

huiores tē appetūt carbōes. Si sint vald frigidī z
humidi illi humores tūc appetunt pira aut poma
nō matura z siliā qz dē sile applaudat suo sili zc

Vnc vidēda sunt sig vtrū mascē vtrū femella sit
i vtero Et hec sunt sig vā q sequū. qz tpe concepti
tōis mascē color faciei ē rubeus z leuis motus.
Hic autō pōit sex sig i numero vtrū mascē sit cō
ceptus z femella. Rō illi9 pimi signi ē qz color ru
beus ē signū magni caloris. Et si ē calor magnus in
matrice tē vtrū est sufficiēs ad masculū. Et tūc mē
leuius mouet. qz calor ē principium motus.

Aliud signum si venter tumescit in dext pte et
rotundat signum est masculū. Rō illi9 scōi signi ē
qz i dext pte iacet mascē tāq in pte fortiori z ca
lidiori. et tūc vtrū rotundat qz extendit et apliatur.

Aliud si lac fluens de mamillis est spissus z bñ
digestus. ita q si ponat supra aliqd corp9 bñ polli
tum et tensum non diuidat s3 ptes constabunt et
non fluant signum est masculū.

Causa huius signi est qz illud lac calor indurauit
et compressit in spissando. vnde calor habz multa
opera facit enim rem duriorē et subtiliorē et cor
rumpit humidum et inducit siccum.

Aliud signū si lac mulieris impgnate fundit su
per e9 vrimam si petit fundum directe hoc est per
pendiculariter. signum est masculū.

Causa hui9 qtri signi est si petit fundū directe hō
ē signum q bñ ē induratum z spissatum a calore natu
rali. Vñ ppēdicta est linea latamōz recta cū q p
pedūt et cōsiderāt longitudinē rei z cōstituāt duos
angulos rectos supra bassū sup q cadūt

Item si sal positum supra caput mamillarū non

liquefcens fignum eſt maſculi.

Cauſa huius quinti ſigni ē qz ſi mamille ſunt cali
de tūc ille calor facit oſtare ſal. vñ ſal gēa caloris
oſtat in pteb⁹ Vñ ſal generat⁹ ex aq̄ groſſa z mē
tū bulica ita qd ſpālis aq̄ eſt ad ſal vñ calor ignis
exhit d aq̄ ſtiliozes ptes z illas ptes facit ex a
lare et tūc ibi remanēt ptes terreſtres humidio
res z groſſiores z ille p calozē oſtat. z h⁹ ſignum
eſt qd tpe pluuiali ſal liqſcit in ſcutella. Vñ ſi ſal
debet reſolui in materiā et formā reſoluit⁹ in aqm
et ſic diſſoluitur. ideo ſi ſal ponitur ad ignem inci
pit corūpi et ſalire quia occarium inuenit.

Aliud ſignū ſi mē pri⁹ mouet pedē dextrum ſi
gnum eſt maſculi Ecōtrio modo ſi femella eſt ope
pta tūc mulier eſt gūis z palida. et venter ē oblo
gus in dext pte et i ſiniſtra rotūd⁹ z lac mīn⁹ erit
indigeſtū liuidū et aqueū. et fuſum ſupra corpus
pollitū diuidit⁹ ps ei⁹ a pte. Itē aliud expiñtū
qd ſcio eſſe ven. et exptum ſi aliq̄s ſcire voluerit
utrū mē ſit impgnata ē non det ei bibē mellicra
tū ſi tūc ſenſerit pūctōes circa vmblicū tūc ocepit
Si at nō ſenſerit mīme ocepit Mellicratū at vo
cat⁹ potio q̄ fit ex aq̄ et melle. et fit p hūc modū
qd accipi dñt duo coeliaria de aq̄. et vnū de melle
tali pportōe et miſceat⁹ in ſit z det⁹ mulieri ad po
tādum Et forte mulieres aſtute dicēt oſpoſitū
z g⁹ qñ aliq̄s vult expire n̄ d⁹ dicē de ipgnatione
Et ſi iſa oquerit⁹ dolorē capitis vñ alteri⁹ partis
vt ſape ſolēt facere Tūc homo debet dicere illud
valz d talē dolorē et tūc d mane debet dicē nōne
doluiſti in alia pte. Et ſi circa vmblicū dicūt tūc
iudicium ocepionis in iſto iudicatur.

Hic autor pōit bonū signū simplicis dceptionis
et expiētiāz verā q̄ ptz in textu. vñ nota q̄ rō isti
expimti est. qz mel obstruit neruos et venas et ex
isto generatur dolor circa vmblicū. Itē illud dul-
ce ē infanū qz oīs pinguedo dulcis ē mala z pissi-
um est pessima pte viscositates vñ dulce supnatat
in stōacho Sz qz tūc calor stomachi pte fetū ē dbi-
lis iō sumpto mellicto mēr dolet circa vmblicum.

Textus

Dost hec notāda sunt signa corruptōis. Iuxta
qd notādū q̄ aliqñ v̄gines gūit corrupunt ita q̄
eaz vulua multū āpliat qz mēbz virile est nimis
magnum et ineptū. Aliqñ āt ecōuerso q̄ mēr tā am-
plā hz vuluā ita q̄ vir sine dolore sui membri coit
Et cā doloris mulieris est qz qdaz pelli ula inter
vuluā et phesicā rumpit. Et qnto pl⁹ coeunt tā-
to pl⁹ in tali ludo forficantur.

Cōmentum

Hic autor exeqt d signis corrupte castitatis et
fatis ptz i textu. Sz ext textū est aliud signū qz vul-
ua mēris sp est clausa. Sz v̄gimis sp apta stat. iō
v̄go alci⁹ mingit q̄ mēr. Nota si vis expire vtrum
v̄go sit corrupta. puluerisa fortiter flores lilij cro-
cei q̄ sunt intē albos flores et da ei omedē de illo
puluē si est corrupta statim mingit. Item fac eam
mingē sup qndā herbā q̄ dī papel de mane si fit
sicca tūc ē corrupta si āt v̄go ē manz viridis z nō ē
corrupta v̄ accipe fructū lactuce z pone añ nares
ei⁹ si tūc est corrupta statim mingit.

Signa castitatis sunt hec pudor verēcūdia tiōz
cū casto incesso et loq̄la et cū despectu applicāt se
viris et viroz actib⁹. Sz qdā ita astute inueniunt

¶ omnib⁹ istis obuiare sciūt et tūc hō d³ se con-
uertere ad vrinā q² vrinā vginū est clara et lucida
qñq³ alba qñq³ glauca. Si vō fuerit aurei coloris
clara et pōderosa animū cceūdi signat. i. appetitū
Corrupte em̄ mlieres hñt vrinā turbidā p fractu-
rā pellicule pcedētis. et sperma viri apparet in fū-
do vrine talē mlieris. S³ i mēstruosis vrinā est san-
guinea. et i tali mēse qñ patit⁹ h³ oculos aqueos ⁊
alteri⁹ coloris i facie et abhoiatiōē patit⁹ in cibo
Et iō sibi quisq³ caueat ne coeat tūc cū eis q² no-
citiū est. vnde prudentes mulieres sciunt se tunc
custodire et separatantur a viris per tempus flux⁹
menstruorum.

Hic autor exeqtur d signis castitatis. Nota vrinā
vginū est clara q² ipse sunt calide et bñ digerunt
et iō vrinā q² trāsit p loca digestiōis sumit ibi ca-
lozē vñ colorat⁹ in remb⁹. S³ d³ capi vrinā p⁹ som-
num primū q² tūc facta est digestio et d³ videre
q² vrinā p accñs nō sit variata sc³ morbo vñ nutri-
mēto grosso. Nota in vrinā sunt tres regiōes sc³ su-
perior vñ cōderāt mēbra supiora sc³ cerebrū et ca-
pit. Secunda in medio vbi cōsiderāt mēbra media
sc³ renes ⁊ cor S³ tertia est inferior vbi cōsideran-
tur testiculi lūbi et matrix. iō dicit lēa sperma sp-
apparet in fūdo ppter suā gūitatē Nota qñ mlier est
menstruosa tūc hūores ascendūt ad oculos q² ocu-
lus est ps porosa corpis ⁊ cito est passibil⁹ Et tūc
mlier pat⁹ in facie. et ipa patit⁹ abhoia: cēm cibi q²
non cupit ppter infectiōēz cerebriz olefactōz Et tūc
est nociuū cū eis coire q² illi pueri q² tunc accipiū⁹
mclmāt⁹ ad morbū caducum et ad lepram q² talis
materia est valde venenosa.

Est autem notandum qd mulieres antique in quibus menstrua fluunt et quedam in quibus menstrua sunt retenta si inspiciunt pueros in cumis iacentes intoxicant oculos eorum causa huius in mulieribus apparet quibus menstrua fluunt quia tempore fluxus humores qui mouentur per totum corpus primo inficiunt oculos et oculis infectis aer inficitur et tunc aer ille inficit puerum et illud est de intentione philosophi in de somno et vigilia. Causa autem quare antique mulieres quibus non fluunt menstrua inficiunt pueros est quia retentio menstruum facit habundantiam malorum humorum.

Et quia mulieres antique sunt deficientes in calore naturali naturate et digerente tales materiam et precipue si fuerint pauperes sic quod nutriuntur a cibo et nutrimento grosso quod operatur ad tales materiam infectam Et ille mulieres plures inficiunt quia menstruum hic cedit ad purgationem nature.

Hic autem potest quoddam notabile et patet manifeste in textu. Nota humores mali exeunt per oculos potius quam per aliud membrum quia oculi sunt aqua. ex. 2. de anima quod patet si opprimitur lacrimatur et ideo mulieres multum lacrimantur quia habent multum de humido quod petit exitum Et quando oculi sic sunt infecti tunc inficit aerem tangentem oculum et ille ultra inficit aerem proximum quoniam ille aer iterum alium aerem usque peruenit ad obiectum 2 ibi fit fuerberatio mali humoris ille prius operatur quia omnis actus fit cum resistantia aliquam illa infectio fit circulariter quia si non tunc solum modo inficeretur secundum unam directionem loci positionis et non secundum omnem. Nota pueri sunt debiles et tenuis nature ideo pueri facilliter intoxicantur. Toxicum est venenum quod fit de toxo de tali

arboze amarissima. et cuius succo gustato aues mori-
runt. Nota quod ideo oculi mulieris fatiginatis preicit
camelum in foueam ita quod illa pessima mulier tamen cogi-
tauit de malis quod quedam humores mali generabantur
in spiritibus eius et illi exiuerunt per oculum et il-
los volens camelus effugere cecidit in foueam. Et
illo modo basiliscus inficit videntes ipsum quia venenum
emittit. et si poneretur speculum ad quod verberaretur
humores ad oculum basilisci tunc ipse per metum moreretur
vel interficeretur. Nota si aliquis quereretur si mulieres
sunt venenose quare non intoxicant se ipsas. Dicendum
quod venenum non agit in se. Sed in aliud cui obicitur
cum ergo mulieres sunt naturaliter in toxicitate ergo non
intoxicant se ipsas. Alia causa est quia sunt consue-
tude unde auerrois in prologo tercii philosophi-
corum quedam erant consue-
tude comedere venenum. ita quod erat eorum
cibus.

Sed quia dictum est de menstruo. igitur ad men-
struorum locum procedamus. id est. ad matricem. et vide-
amus quod accidentia sunt circa ipsam matricem enim
mulieris sepe patitur suffocationem. Suffocatio enim
apud medicos vocatur oppressio spirituum vitalium
ex vicio matricis egressa. Et impeditur anhelitus in
muliere. et illud evenit quando matricem de proprio loco tolli-
tur tunc ex frigidityate cordis superueniente. tales
mulieres quandoque patiuntur syncopim. id est. cordis
debilitatem. Aliquando vero aliquam vertiginem in capite
patiuntur. Galienus enim magnus in medicina narrat
de quedam muliere suffocationem matricis patiente
quod ex illa causa tamen patiebatur quod non potuit loqui
et cecidit quasi mortua esset quia nullum signum vite habuit
et vocati sunt medici plures qui videntes ipsam

et causas ignorantes dixerunt ea veraciter esse mortuas.
Galenus autem super adueniens causam considerauit et mu-
lierem a passione illa liberauit. Hec autem egritudo con-
tingit in mulieribus ex eo quod habundat in eis menstruum
corruptum et venenosum et ideo bonum est quod tales mu-
lieres quicunque fuerint siue iuuenes siue antiquae sepe
viris remedijsque vtantur ut materia talis expellatur.
et expedit in iuuenibus quia in eis habundat humidum
et hec est causa quare iuuenes mulieres quando incipiunt coi-
re multum impinguantur antequam accipiant et curam de pue-
ris minime habent quia cura ut dicit philosophus in de secretis
secretorum facit multum senescere quod non videtur in illis. Ille
enim iuuenes mulieres quando multum habundant in tali ma-
teria multum appetunt coire propter materie habundantiam.
Et ideo potest esse in natura illas retinere et coitum prohibe-
re ad illum quem diligit quauis sit peccatum in mori-
bus de quo nihil ad propositum. Audiui in confessione soci-
etatis ab uno in querere causam a me quare hoc esset quoniam
ipse dormiret cum sua dilecta iuuenicula quod tunc ipse co-
itu finito inueniret ventrem suum usque ad umbilicum cum
sangume profusum et timuit multum quia causam igno-
rauit et non fuit ausus se retinere a iuuenicula propter
amorem magnum in eis. Et ideo quicunque fluxus menstrui pro-
dest mulieri et quicunque nocet secundum quod materia magis et
minus habundat. Et ille fluxus non fuit menstruorum sed
seminis in coitu fluentis propter habundantiam materie.
Hic autor exequitur de impedimentis conceptiois. Nota
suffocatio matricis prouenit ex eo quod matrix tollitur
aduersus cor et tunc magis frigiditas se extendit ad
cor sic quod cor patitur sincopim et asinus quod est con et cor-
pos incisio quasi cum incisione siue debilitate cordis et
alio nomine dicitur extasis et illa passio maxime

accidit viduis q̄ prius habuerūt viros ⁊ iā nō ha-
bēt vñ mēstrua eay. corrūpunt⁹ i matrice et gene-
rā grossi humores q̄ in corde generāt debilitates
et iō ipsis multum valet coit⁹.

Nūc autē de impedimētis conceptōis aliq̄ tangam⁹
impedimēta conceptōis plura sunt. qz impedimentū
qñqz cōtingit ex nimia humiditate matricis. qñqz
ex frigidityte. qñqz ex siccitate. qñqz ppter nimiaz
pinguedinē corpis. qz pinguedo circūuoluta ori-
ficio matricis cōstringit ipam ⁊ non pmittit semē
viri intrē. vñ agmō h⁹ ē d mliere c⁹renes sunt se-
pulti ⁊ occultati i pinguedie ex omni parte ille em
mulieres si in coitu semē recipiunt non p̄t intrare
mātricem. et sic eiciūt ipm cū eiectōe vrine et ideo
breuiter si p⁹ coitū vrina talē mlieris videat⁹ ma-
nifestū erit si semen viri in matrice ei⁹ sit collectū
vñ nō. si sic tūc vrina ei⁹ est immūda ppter cōmixtiōē
cū viro. si vō non tūc itez. apparebit. et qñqz appa-
rebit qz vrina non totalit eicit illud semē qz si sūt
calide tūc sua caliditate exalāt. Sūt etiā qdā muli-
eres q̄ ita tenues et lubricas hñt matrices qz semē
intus n̄ p̄t retineri. Et ex multis alijs causis illud
euenit de quibus ad p̄ns nulla fit mentio.

Hic autor pōit. qdā notabilia vt patet in textu. No-
ta si semē viri et mlieris non sunt pportionata in q̄-
litate p̄mis. i. in calido et humido tūc talē concep-
tio impeditur pncipaliter qz agēs ⁊ patiēs debent
esse pportionata ex scōdō d amina subiecta armonia
id est sub certa et determinata cōbinatione. vnde
qōlibet non agit in qōlibet vñ qōlibet nō fit ex q̄-
libet primo de Generatione 2c.

Textus.

Et est etiā notandū q̄ sepe deceptō expte viri ī
pedit̄ ita q̄ semē ei⁹ qd̄ emittit est nimis tenue sic
aq̄ ita q̄ si matrici infūdīt tūc liq̄ditate sua elabi⁹
Et etiā q̄nq; accidit ex frigiditate testiculorū vel
siccitate 2 illud semē fm̄ doctrinā medicīne ad ge-
nerationē est incōueniēs S; dubiū est c⁹ sit causa
ī defectu m̄ieris Iux̄ qd̄ notandū q̄ isto modo sci-
tur an ex pte viri v̄l m̄ieris sit defect⁹. Accipiā⁹
due olle et ī vtrāq; vrina mitta⁹ viri ī vnā et mu-
lieris ī aliā et ponat⁹ ī vtrāq; furfur tritici. Et talē
expimentator diligēter obstruat ollas p̄ nouē di-
es v̄l panē āpli⁹ et si oringit ex vicio viri defect⁹
tūc inueniet quosdā vermes ī olla viri et cacab⁹
debet supra poni et inuenit⁹ rana fetida v̄l canta-
bra fetida. Si v̄o ex vicio mulieris inuenit ī olla su-
um menstruū. Si ex vtriusq; vicio ī vtrāq; olla ali-
qd̄ p̄dictorū inuenitur zc.

Hic lautor ponit vnū notabile vtz ī textu. Nota si
vis bñ examinare accipias aliqd̄ de spermate viri
et ponas ī aquā et si tendit ad fundū. signū ē q̄
semen viri nō est ī defectu deceptōi. Glosa qz est
bñ digestū et spissum iō petit fundū. Nota q̄ mu-
lieres q̄ sepe coeūt ap̄t delectatōem ille generant
fet⁹ d̄biles g⁹ abstīete a coitu tunc generabitis
fortes puēos 7 hoīes qz semen est satis forte. Et
vn⁹ ff̄ p̄t duemēt esse fortior alio. Vñ nota causaz
exp̄m̄ti qz si semē viri est nimis tenue tunc cito cō-
uertit⁹ ī vermes. 7 nō hz v̄tutē resistantem actōi
corpis celestis. vñ ista hūiditas q̄ ī fūdo non est
densa et bñ idurata cito alteratur. Nota si mulier
biberit per tres dies saluiam coctam cum vino
tunc non accipet ī vno anno. Glosa. quia saluia est

frigida. Item comedat apem et hunc concipiet. et
ergo ex illiscludo quod mulieres sepe coeunt sicut viri
apud magnam delectationem quam habent ad iuricem quod vltra istam
pertinet magis dulcedinem viro. Sed tamen de illis non me-
rum dico ad presens quousque bene multa dicere vellem sed
hoc non facio quod aliquis socius quod hoc legeret sensibus
priuari possit quod nos melius facimus propter mulieres
et propter dulcedinem quam habent in eorum membris scilicet in ma-
milla vultu facie et sic de alijs ut videtur in toto corpore
earum. Si quis igitur velit mulierem iuuare ut impugnet et
masculum accipiat. Accipiat matricem leporis et intesti-
na eiusdem et faciat desiccari et in puluerem redi-
gat et illud melius bibat tepidum cum vino et sicut faciet
cum testiculo leporis et hoc in fine menstruum et cum viro
suo coeat et accipiet masculum. Item accipiat epas porci
et testiculos et desiccet et etiam redigat in pul-
uerem et dat in potu masculino et mulieri et masculo
si prius impotens fuit ad generandum generabit et
mulier quae non potuit accipere accipiet.

Capitulum aliud in quo auctor docet quomodo mulier de-
bet iuuari ut accipiat et maxime ut accipiat masculum.
Nota matrix leporis et intestina si desiccantur et pul-
uerisantur fiunt multum calida. Sicut epas porci in se est
calidum et sic generabunt calorem sufficientem ad concep-
tionem. Et carnes porcine sunt valde bone utilitatis
Et sunt prohibite a iudeis quod videtur iudeus mutat in
suam et ideo nolunt comedere matrem suam siue porcine
carnes. et est alia causa naturalis quod dicitur uti frigi-
dis cibarijs per quod calor eorum extinguatur a calore christi
fidelium. Nota illud debet fieri in fine menstruum quod
tunc matrix est sicca et quodammodo calidior per recessum
menstruum frigidum. Item sunt alia expimenta mu-

lier accipiat amphora herba puluerifata bibedo
cum vino et accipiet. Itē vīna viri bibita impedit
conceptōem Itē si accipiat vuluā leporis et pul
uerifet cū melle liqdo et accipiet cor thauri et illi
piter accipiūt ebulicōm et sic mētr accipiet in vna
f. pūmana ita qd vno tpe pl⁹ qd alio tpe accipiat et
concupiet Itē mētr d3 vti calidis et bonis cibarijs
et d3 qdamō inebriari et bñ fricari. et d3 cauere ne
rura eleuata semē impediānt ita qd d3 se cito las
bori applicari ad retinēdū et statim postea dormis
at et sine dubio accipiet.

Et ē etiā documentū obseruandū scz qñ aliq⁹
sentiat mētrē decessisse qd nō noiet in pntia mētrē
aliqd de raris cibarijs ad qd appetitus mulieris
posst inclinari nisi ei possit libitum pseq qz si mu
lier tē qd postulat nullo possz hñ. habet occas
sionē abhorēdi ppter dētrā disposicōem appetitus.
fetus em sic decept⁹ debilis redditur et extingui⁹
iō cōsultū est qñ mētrēs petūt carbones vñ aliqd
dñke qd eis ministret. Vidi em de qdā mētrē q
cum impgnata fuisset pecijt poma recentia que cū
hñe non potuit cecidit ad lectum et infra diem et
noctem nihil gustauit neqz panem neqz potū. Et
fuerūt circa eam iuuenes mulieres et ancille que
prius non deperunt qbus illa fuerunt occultata
qñ impgnata pecijt poma recētia. Et ancille astra
tes dixerūt non inueniūt loquētes inter se qd ve
nenosum esset dare mētrē poma qz viderent i fe
bricitatib⁹ dñke et in pte illa decepte sunt. tūc āf
illa ipregta ex carētia pomor. mētrū fuit debilita
ta in mē qd fet⁹ anq ad debitum tps puenit. mor
tu⁹ exiit. in c⁹ egressu illa mētr laborauit tribus
f iij.

dieb⁹ ⁊ noctib⁹ et añ egressus illa mēr emisit san-
guinē p nares duob⁹ dieb⁹ et vna nocte. Ille vō
sanguis fuit mēstruosus et signū corruptōis fet⁹
fuit illud. Iux illud ppocte mēstruis fluētib⁹ ipos-
sibile ē fetū esse sanū. iō vt ille oēs pūctē euitatur
apud oēs ipregntes bonū ē vt mēr in custodia ha-
bea⁹ ⁊ modice mouea⁹. Et vt eis cibaria mollia et
leuia mīstrent⁹. Et oīa iux appetitū psequantur.

Hic autor in toto illo textu iā recitato pōit duo
documenta et satis manifeste patent in textu.

Textus

Sz añq nēm fmōez ad alia duertam⁹. Notādū est
vnū nobile signū qd fit ad agnitōez masculī in vte-
ro mris exntis. et est illud. Accipiat aquā mūdā
de fonte claro ⁊ puro ⁊ pcurat sibi vnā guttā san-
guinis vt lactis d dext⁹ latē mulieris ⁊ ifūdet gut-
tā illā aq iste si tūc gutta perit fundū signū ē ma-
sculi Si vō supnatauerit signū est femelle. Itē si
dext⁹ mamilla fuēit maior sinistra ipregnata est ma-
sculo. Si vō sinistra maior femellam portat.

Cōmentum

Hic autor pōit fm documentū Et nota q qñ mu-
lier ocepit tūc debilita⁹ et variatur gēa fet⁹ ocep-
ti i ipsa ⁊ iō qdqd cupit sibi det⁹ ⁊ si nō tūc eueit
dolor eo q appetit⁹ non pducit qz voluntas dele-
ctatur in psequendo qd diligit vnde nihil appetit
nisi fuerit animatum. ex 3º de aia ⁊ p omētatozem
3º ethicon. ptz qz voluntas est appetit⁹ intellect⁹
et sp est boni simplicit vel apparētis vñ omnia bo-
num appetūt patet p diffinitōem boni. quā dat ar-
stoteles in principio primi ethicon. dicens bonū
est qd oīa appetunt Nota q p oceptōem qñ men-

utruū fluit hoc est signū destructiōis fet⁹ q² fet⁹
debet nutriri de menstruo fluente Sed si modicū
fluit ppter purgatiōem nature ne fet⁹ suffocetur
hoc est proficuum.

Textus

Anteq̃ vero finem dictis imponam⁹ ut nostra
doctrina subtilr et magis⁹ oplete habeatur cū de
materia menstruo⁹ aliq̃liter dictū est. Transeun-
dum est ad materiā spermatis in viro. Sperma vō
vt supra dictū est nihil aliud est quā supflū ali-
menti qđ in substantiā rei aliūde non cedit. Flux⁹
qđ notandū q̃ tal⁹ est mod⁹ nutriciōis q̃ primo
cibus masticat⁹ in ore dirigit⁹ ab ore ad ipsum sto-
machum et ibi fit digestiō prima. et ibi sepat⁹
purum terrestre ab impuro terrestri. Et illud im-
purum dirigitur ad viscera et vteri⁹ emittit⁹ per
secessum. S³ purū hoc vteri⁹ dirigitur ad epa⁹
et ibi fit secunda digestiō. et tunc iterū ibi sepa⁹
purum aquaticum ab impuro aquatico. Im purum
aquaticum dirigitur ad vesicam et vterius per m⁹
cturā emittitur. S³ purū dirigitur ad cor et ibi fit
tercia digestiō et sepat⁹ purū ab impuro. Impurū
dirigitur ad vasa feialia et ex illo. fit sperma i vi-
ro z i mēiere menstrū. S³ purū ē sanguis z illud
dirigi⁹ a corde p magnas venas q̃ dñr capillares
p q̃s venas dirigit⁹ sanguis ad singla mēbra z in
illis mēbris fit vltima digestiō et itex. sepat⁹ pu-
rū ab im-puro. Impurū emittit⁹ p sudores et p vn-
gues z osilia. h^o at purū ouertit⁹ z ogelat⁹ in sub-
stantiā aliti Ita q̃ tales porī q̃ sunt euacuati per
calorē naturalē illi exūso repleāt⁹ z si pl⁹ venerit
q̃ ē deperditū. i. c. dī augmētatio. S³ ad h^o requiritur

quor. Primo materia sufficiens q̄ est panis et cō-
silia. Secdo poro recipiē illā q̄rtā digestiōez. Ter-
cio natura distribuēs. Quarto calor natural̄ ouer-
rens alimentu; in alitum.

Hic autē exēqtur d̄ vltio motiuo h̄9 libri Et ostē-
dit modū generatōis spermatis Nota hō est opti-
me digestiōis et subtilioris q̄ ē magni caloris z
ppter mltos labores digerit et sūmit hūidu; q̄
calor agit in hūidū si in subiectū et calor facit ex-
alare hūidū. iō oportet esse restauramētū caloris ne
sūmat hūidū radicale z sic mors seq̄ret̄ q̄ sūm-
pto hūido radicali in quo sūstit vita nulle p̄sunt
medicīne S; tñ notādū. q̄ vnū indiuiduū p̄ aliquā
medicinā p̄t viuē p̄ annū vel āpli⁹ sine nutrīmo
sicut exptū ē. S; h̄ n̄ p̄t fieri cursu omni. Nota
mastica° est q̄dā stericio cibi facta p̄ dētes. z na-
tura sic ordinauit in anteriori pte dētes acutos vt
bñ diuidāt cibū. s; i fine latos ordiauit p̄t masti-
catōz. vñ vlt⁹ sunt hōis dētes trigintaduō omedētes.

Textus

S; de istis q̄ dicta sunt sūrgit dubitatio q̄dā
vtrū calor agit in ipsum hūidū sūmēdo sit opatio
caloris in eo q̄ calor naturalis. Pro quo sciendum
q̄ sū aristotelē q̄rto methozum ca° d̄ opatōe in
q̄ntū actiōz. P̄ia opa° caloris i q̄ntū calor h̄z dis-
soluē et exalare hōgemia z eutrogemia q̄ si accipi-
tur vna massa de auro et argēto et ponat̄ in ignē
calor facit fluē aux ab argēto z ecōuerso. et sic lo-
cutus est p̄bs 2° de generatōe vbi dicit q̄ calor
determinat⁹ agit tāq̄ organū s; securia ē bipen-
nis q̄ sp dissoluit diūcta. S; calor in eo q̄ natural̄
habet in se v̄tutē formatiua vniūscuiusq̄ rei vel

tutē cui⁹ calor dī eē naturalē ēē sic in eo q̄ ut⁹ cē
li vlt⁹ mot⁹ celestīū z vis semis vicissīz duem
hic auctor pōit dubiū z satis ptz i textu ut
Nota calor in animali non facit digestionez in quā
rum calor s; in quantum est bene regulatum ab ani
ma. Et ideo peccauerunt aliqui antiqui dicentes
q̄ in plantis esset nutritio. et in superiori pte essz
ab igne. et in inferiori parte esset a terra. hoc non
valet qz dicit aristoteles 2º de anima q̄ si sic esset
tunc mixtū cito dissolueretur. Quid enim continēet
elementa in mixto nisi animam vñ anima est p̄m
cipium omnis actionis S; calor siue spiritus sunt
instrumenta quia sunt in virtute anime. et non in
virtute sui ipsius.

Hijs visis finem dictis imponamus et Grates
deo reddamus q̄ nostrū in hoc opere et in alijs il
luminat intellectū. et de obmissis peto veniā et au
xilium diuine Gratie a qua omnis sapientia orta ē
et vita eterna ad quam nos deus omnipotens et
gloriosus cuncta gubernās atq; regnēs pducāt q̄
cum patre et spūsancto viuūt et regnat. Et in quo
est summa securitas. tranquillitas. iocunditas et
sine fine eternitas sanctorū. exstat omniū p̄ in finica
seculorum secula. Amen.

finis huius tractatuli vene
rabilis Alberti magni.

